

Upravištvost: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čiško
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Nemotoma znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Beck v Oslu

Poljski zunanji minister Beck spada med one evropske državnike, ki izredno redko povzamejo besedo za javen govor ali za intervju. Pri tem pa se odlikuje po izredno živahni delavnosti, prav posebno po pogostih potovanjih in diplomatskih posetih. Te dni se je mudil minister Beck zopet na posetu v inozemstvu, to pot v Oslu, norveški prestolnici. Po poročilih iz Varšave naj bi bil ta Beckov poset zadnji v seriji diplomatskih potovanj, ki jih je pred meseci začel poljski zunanji minister in ki so ga vodila v baltične in skandinavске države. Z njim se zaključila vrsta diplomatskih potovanj, ki so zgovorno potrdila starega poljskega prizadevanja, namreč onega stremeljenja, da se Poljska čim bolj uveljavi v baltičsko-skandinavskem področju in afirmira nekako mednarodnopolitično skupnost tega predela.

V formalnem pogledu pomeni Beckov poset v Oslu vrnitev obiska, ki ga je v Varšavi napravil norveški zunanji minister Kot že spomladanski lanskega leta. Podobno so bili utemeljeni drugi poseti, ki jih je Beck napravil v zadnjih mesecih, ko ga je pot vodila v prestolnico Švedske, največje od skandinavskih držav, pa potem v baltičsko področje, v Latvijo. Jasno se razvidi, da je tudi med baltičskimi in skandinavskimi državami razpoloženje, da se uredi razmerje med njimi čim boljše, da se med seboj čim bolj približajo in skušajo ustvariti čvrsto prijateljsko atmosfero, ki naj jih očuva zlega.

Nagibi, ki so vodili ministra Becka v norveško prestolnico, ako odštejemo formalno stran, niso niti najmanj novi. Stremeljenja poljske zunanje politike so dobrodu znana. Evropa se je mogla z njimi seznaniti ob mnogih prilikah. Dasi spada, kakor že rečeno, gospod Beck med jako molčeče diplomate, je bilo vendar obilo prilik, ob katerih se je osnovna njegova zamisel manifestirala in se predstavila menarodnemu svetu. Resnica je sicer kljub temu, da si je v marsikaterem pogledu še težko predstavljati, kako bi se poljski sistem, ako bi se realiziral do kraja, obnesel v evropski celoti, saj je v podrobnem še zelo nejasen. Poglavitna težnja poljske zunanje politike je v bistvu ista kot prizadevanje severnih ter po večini tudi baltičskih držav, to je, držati se proč od mednarodnih sporov in nasprotij ter vztrajati v popolni nevtralnosti ob strani. Ni še davno, ko so v Kodanju zborovali predstavniki severozapadnih evropskih držav s poglavitnim smotom, da se dogovorijo, kako naj si zagotovijo če ne skupno, pa vsaj vzporedno obravnavanje onih mednarodnih problemov, ob katerih bi moglo njihovo nevtralnost zadržati priti v nevarnost. Povsem podobno smer zastopa Poljska. Zato je moral biti razgovor v Oslu tem bolj interesanten, ker se je vršil le malo po kodanjski konferenci. In nič nas ne preseca, da se imenuje kot ena najbolj važnih točk dnevnega reda oselskih razgovorov: odnosi do onih členov v paktu Društva narodov, ki bi mogli postati opasni za ohranitev nevtralnosti, pred vsem problema sankcij. Tudi v tem pogledu si hoče Poljska, podobno kot oselske države, zagotoviti nevtralnost za primer, ako bi se zopet kdaj odredile sankcije. Z drugimi besedami se to pravi, da si te države hočejo ohraniti proste roke, kdaj se pridružijo sankcijam in kdaj ne. O vsem tem se menda ni bilo težko sporazumeti v odjem zunanje politike poljske in norveške ter ugovoriti skupnost ali vsaj vzporednost prizadevanj. Verjetno je bilo tudi v drugih vprašanjih, ki so jih obravnavali v Oslu, v glavnem soglasje med obema državama in minister Beck se more vračati iz Norveške z ugotovitvijo, da se smernice zunanje politike Poljske in nordijskih držav v bistvu ujemajo.

Toda kljub vsemu je upravičen pomislek glede realizacije poljske zamisli o ustanovitvi nekakega velikega nevtralnostnega bloka, ki naj bi vezal države od Baltika do Črnega in Egejskega morja, pa celo s priključkom skandinavskih držav. Ovine tičijo v poglavitnem v različnih nagibih in še bolj različnih osnovah ter pogojih nevtralnosti prizadevanj pri Poljski na eni ter pri baltičskih in še bolj pri skandinavskih državah na drugi strani.

Poljska je velika država in njeno udejstvovanje v projektiranem bloku bi ji zagotovilo vodilno vlogo že po zunanjih, tako rekoč fizičnih pogojih. Že ta v primeri s skandinavskimi in baltičskimi sosedmi premočna pozicija Poljske vzbuja pri drugih pomisleke. Pridružujejo pa se še nekatere druge, konkretne razlike. Nagibi severnjakov za nevtralnost so v dejstvu, da živijo tako rekoč v zavetju, zares vstran od perečih evropskih mednarodnih sporov, pa da poteka njihovo državno življenje dejansko v nevtralnem področju. Če se more kje govoriti o stvarnih vzrokih za nespornost, je tako pri Danski, ki ji v Nemčiji ne morejo odpustiti, da je vzela oni kos Šlezvika, kjer živijo Danci, dasi šele na osnovi plebiscita. Tudi baltičske države živijo dejansko v zavetju in če

JAPONSKA VLADA PONUJA RUSIJI POGAJANJA

Japonski poslanik je izročil v Moskvi predloge za mirno likvidacijo obmejnih sporov

Tokio, 4. avg. br. Sovjetski odpravnik poslov Smetanin je imel včeraj dajši razgovor s pomočnikom zunanjega ministra Horinukijem o dogodkih ob mandžursko-japonski meji ter je ponovno protestiral, ker je japonska vojska prekršila mejo. Horinuki mu je izjavil, da odklanja japonska vlada vse ruske proteste in da more predložiti dokaze, da incidenti niso bili izgovori z japonske strani. Razgovor Horinukija s Smetaninom je trajal nad dve uri. Vodilni člani japonske vlade imajo neprestano posvetovanja. Tako sta imela danes min. predsednik Konoje in vojni minister Ugaki več ur trajajoč razgovor.

Zastopnik vojnega ministrstva je izjavil danes zastopnikom tiska, da japonska vlada ne želi poostriiti spora na mandžurski meji. Japonsko letalstvo je dobilo povelje, naj ne napada, naravno pa je, da bo reagiralo, če Rusi ne bodo prenehali izzivati.

Po informacijah agencije »United Express« je japonska vlada ponovno izjavila, da je pripravljena pogoditi se z Rusijo glede obmejnih sporov, ki so nastali v zadnjem času na korejsko-mandžursko-ruski meji. Japonski politični krogi zatrjujejo, da je tudi Moskvi mnogo na tem, da bi se ti spori lokalizirali, po njihovem mnenju pa je to mogoče le, če pokažejo poveljniki obmejnih oddelkov ruske vojske dobro voljo za pomirjenje.

Japonska predlaga ustavitev sovražnosti

Tokio, 4. avgusta. AA. Zunanje ministrstvo je objavilo naslednje sporočilo: Namestnik zunanjega ministra Horinuki je izročil sovjetskemu odpravniku Smetaninu predloge glede ustavitve sovražnosti, in ga prosil, naj jih sporoči sovjetski vladi. Nadalje je izrekel željo po čim prejšnjem odgovoru na te predloge.

V političnih krogih govore, da naj bi se po predlogih japonske vlade sovjetske čete umaknile na postojanke, kjer so bile pred zavzetjem Čangkufenga, o končni

ureditvi obmejnih vprašanj naj bi pa nato sklepala mešana obmejna komisija.

Sigemicu pri Litvinovu

Moskva, 4. avg. AA. Japonski poslanik je danes obiskal komisarja za zunanje zadeve Litvinova. Razgovor je trajal skoraj tri ure. Sigemicu je obrazložil Litvinovu stališče svoje vlade, po katerem je dana možnost za mirno ureditev spora, in je ponovil predloge, ki jih je dobil sovjetski odpravnik v Tokiju. Litvinov je odločno zahteval, naj se še pred začetkom pogajanj umaknejo japonski oddelki za črto, ki označuje mejo po pogodbi s Kitajsko iz l. 1866. Japonski poslanik je odgovoril, da ta pogodba ne more služiti za edino izhodišče razgovorov, ker je edini zemljevid, na katerem je zarisana meja, spravljen kot edini izpis pri pogodbi med akti moskovskega komisariata za zunanje zadeve. Ta zemljevid ni nikdar prišel v javnost in je zato japonskim odločno, čim krogom sploh neznani. Razen tega je Sigemicu opozoril Litvinova na protislovje med njegovimi zahtevami o umiku japonskih čet iz pokrajine Čangkufeng in med trditvijo, da so sovjetske čete pisile, le japonske oddelke, k umiku.

Tudi po trinitnem razgovoru ni prišlo do sporazuma glede spornih zadev, vendar pa mislijo, da bosta obe vladi ponovno proučevali položaj.

Tokio, 4. avgusta. AA. V dobro poučenih krogih govore, da je Sigemicu v razgovoru z Litvinovom v Moskvi predložil v imenu japonske vlade konkretne predloge za likvidacijo spora pri Čangkufengu. Japonska je pripravljena umakniti čete, ki so zavzele sporne vrhove, vendar pa se morajo tudi sovjetske čete umakniti na določeno razdaljo. Neutraliziranje teh krajev bi se izvedlo po končanih razgovorih za ustanovitev ene ali več komisij, ki naj zarišejo mejo in likvidirajo obmejne spore. Japonski krogi žele predvsem pokazati svojo zmrznost, obenem pa pristiti sovjetsko vlado, da razkrije svoje namene glede teh krajev.

Novi boji pri Čangkufengu

Rusi so v sredo ponoči ponovno napadli japonske postojanke ter zavzeli hrib pri Čangkufengu

Tokio, 4. avg. AA. Zastopnik vojnega ministra je izjavil dopisniku Reuterja, da so v pretekli noči skušali sovjetski oddelki ponovno pregnati Japonce s področja pri Čangkufengu in Saočopingu, da pa so bili odbiti. Ob 22.30 so Rusi začeli razsvetljevati z reflektorji in obstreljevati s težkimi topovi japonske postojanke, naleteli pa so na močan odpor ter so se morali umakniti. Japonci poročajo uradno, da je sovjetsko topništvo, ki ima svoja gnezda vzdolžno od reke Tumen, obstreljevalo nekatere vasi, med drugimi Sošan v severni Koreji. Obstreljevanje je trajalo brez prestopa od prvega mraka do l. ponoči.

Japonski opazovalci so davi opazili veliko število tankov in težkih topov, ki so jih Rusi poslali na bojišče iz Novokijevska.

London, 4. avg. O. Ruski radio v Habarovsku objavlja: Na Čangkufengu smo izobesili zmagovito rdečo zastavo. Po tej vesti sklepajo, da se je Rusom posrečilo osvoboditi hrib pri Čangkufengu. Nadalje poroča radio v Habarovsku, da pošilja Japonci pospešeno na mandžursko-rusko mejo ojačenja. Na poti je 35.000 vojakov in 400 letal, ki so jih zbrali v zadnjih dveh dneh.

Koncentracija vojaštva na obeh straneh

London, 4. avg. O. Po informacijah agencije International News Service se v ruskih krogih na Daljnem vzhodu že javno širijo govorice o možnosti ruskih letalskih napadov na mandžurska in korejska mesta ter celo na Tokio, če ne bodo pre-

izvzamemo teritorialni spor Litve z Nemčijo in s Poljsko, je edina njihova brigada, da ostane njihova samostojno zagotovljena. Nevarnost zanje jim more prebiti le od Rusije, a prav radi tega ne kažejo nagnjenja, da bi si položaj kompromitirale s kočljivo vezavo na Poljsko.

Poljska se od drugih nevtralnostnih držav na severu razlikuje po tem, da dejansko nikakor ne živi v zatišnem prostoru, marveč tako rekoč sredi evropske problematike. Kot velika država z ambicijami velesile, stoji v sredi med Rusijo in Nemčijo in njena nevtralnost je stvar želje, a obenem stvar mednarodne konstelacije ter zato jako labilna. Mimo tega ne pomaga nobena politična filozofija, ki se z njo Beck trudi.

To je prava resnica o poljskem stališču in poljski vlogi v Evropi. Sedaj, ko Beck zaključuje svoje turneje po področju zaželenega nevtralnega bloka, prihaja dejansko stanje tem bolj do veljave in prav dobro odseva iz komentarjev tiska v prizadetih državah samih. Poljska usoda bo kljub drugačnim željam ostala ta, da se bo morala vezati na skupine in države v aktivnem, a ne v nevtralnem področju.

nehaja japonska izzivanja. Tudi rusko oceansko ter amursko rečno brodovje sta v strogi pripravljenosti. V Moskvi prihajajo vsak dan neštete resolucije iz vseh krajev Rusije, v katerih zahteva prebivalstvo odločno obrambo ruskih dežel ter poziva vlado, naj z vso strogostjo kaznuje japonske izzivalce.

»Times« razpravlja podrobno o incidentih in spopadih okrog Čangkufenga ter beleži mnenje londonskih vojaških strokovnjakov, da pripada Čangkufeng z okoljskim gričevjem dejansko Rusiji. Točne okoliščine, v katerih so se pripetili incidenti, v Londonu sicer še niso znane, toda vse kaže, da krivde nikakor ni mogoče pripisati Rusiji. Ruska vlada vsekakor upravičeno vztraja na svojem stališču, da je rusko ozemlje nedotakljivo in da ga bodo ruske čete branile z oboroženo silo. Kljub temu se bodo morda nastali obmejni spori vendarle lokalizirali. Vsekakor je zelo značilno dejstvo, da so Japonci v izredno kratkem času zbrali ogromno vojsko v severni Koreji.

Protijaponsko razpoloženje v Londonu

London, 4. avgusta. b. Poročila z Daljnega vzhoda potrjujejo angleško javno mnenje v njegovem doseganju protijaponskem razpoloženju. Posebno neugodno so učinkovale vesti o veliki škodi, ki so jo Japonci povzročili angleškim državljanom v Šanghaju, kjer so angleški interesi močno prizadeti.

Mobilizacija treh letnikov v Sibiriji

Pariz, 4. avg. O. Agence Fournier poroča iz Habarovska, da so v Sibiriji mobilizirali tri letnike rezervistov, s katerimi bodo ojačili ruske postojanke okrog Čangkufenga. Delna mobilizacija v Sibiriji pa nima agresivnega značaja, nego le značaj demonstracije proti Japoncem.

Vest o ruski mobilizaciji je kljub temu v Parizu učinkovala kot bomba. Pariški listi javljajo dodatno, da smatra maršal Blücher trenutke za ugoden, da bi mogel izvesti udarec proti Japonci. Blücher hoče vojno in je zato tudi organiziral obmejne incidente na mandžurski meji. Kljub temu menijo v Parizu, da še ni izgubljeno vse upanje v ohranitev miru in da bodo boji med sovjetskimi in japonskimi četami ohranili svoj kraljevni značaj in se polagoma poglobili. Pri tem računajo tudi z napetostjo, ki vlada med Stalinom in maršali na Daljnem vzhodu. »Jour« piše, da se Stalin v primeru resnega spora z Japonci bolj boji domače zmage kakor pa poraza, ker bi zmagoslavna ruska vojska najbrže po povratku obračunala z njim.

Stalin proti vojni z Japonsko

Varšava, 4. avg. d. Poljski listi poročajo o nedavnem zasedanju vrhovnega vojnega sveta Sovjetske unije v moskovskem Krem-

lju, da so se mnogi vojaški strokovnjaki izrekli proti vojni z Japonsko, češ, da rdeča vojska zanje še ni dovolj pripravljena. Temu mnenju se je pridružil tudi Stalin, dočim so bili zastopniki kominterne mnenja, da je treba napovedati Japonski vojno. Na seji, ki je trajala deset ur, je končno zmagalo naziranje Stalina in vojaških strokovnjakov. Kljub temu so vse mnogostevilne protijaponske manifestacije in resolucije, ki jih pošiljajo vladi, zelo bojevite, kar pa je stara metoda sovjetske propagande, s katero hočejo po trditvah poljskih listov odvrniti z zunanje političnimi dogodki pozornost prebivalstva od notranjih težav.

Prekinitev pogajanj med Anglijo in Nemčijo

Dva glavna Halifaxova pogoja za sklenitev angleško-nemškega sporazuma

London, 4. avgusta. h. (Večerna vest). Nenadna prekinitev poskusov za angleško-nemško zbližanje v angleških političnih krogih ni izključila nobenega presenečenja, ker je znana stvar, da stavlja angleška vlada za pogoj nadaljnjih pogajanj z Berlinom ureditev nemško-čehoslovaškega problema. Tudi nepopolnost Nemčije v vprašanju nemških beguncev je precej pripomogla, da so bila pogajanja prekinjena.

Današnji »Ewening News« javlja v poročilu svojega diplomatskega dopisnika, da se je Hitler sam izrekel za prekinitev pogajanj z Londonom, in sicer vse dotlej, dokler ne bo urejeno čehoslovaško vprašanje. List pristavlja, da hoče Hitler baje dati lordu Runcimanu možnost, da bi uspešno zaključil svojo misijo.

Kljub temu krojijo danes v Londonu spet govorice, in sicer v glavnem iz nemških virov, da bodo kapetana Wiedemanna ponovno povabili v London. Toda še pred Wiedemannovim londonskim obiskom je zunanji minister lord Halifax sporazumno

Vojna na Daljnem vzhodu in srednja Evropa

Pariz, 4. avgusta. b. Vsi tukajšnji listi posvečajo posebno pozornost morebitnim odmevom sedanega japonsko-ruskega konflikta na dogodke v srednji Evropi. Tako piše »Epoque« med drugim: Nemčija in Italija zasledujeta z vso potrebno pozornostjo razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu, kar se vidi tudi po tem, da je nemški vojaški ataše v Moskvi prispeval v Berlin. Nemčija in Italija, ki sta z Japonsko zvezani s protikomunističnim paktom z dne 6. novembra 1937, sta seveda na strani svojega varovanja, vendar pa sta doslej precej rezervirani. Oni, ki nam svetujejo, naj se za dogodke na Daljnem vzhodu ne zanimamo, so zelo neprevidni. Četudi je res, da naša pogodba z Rusijo v primeru konflikta med Japonsko in Rusijo ne stopi v veljavo, vendar ne smemo prezreti druge možnosti napada, ki bi ga ugnela izzvati druga velečila. »Ordre« pa poudarja med drugim: Rusija naj se v sedanjem položaju nikar ne prenaagli, kajti če bodo Rusom Japonci na vratu, bo to posredno vplivalo tudi na razvoj v srednji Evropi.

z ministrskimi predsednikom Chamberlainom formuliral glavna dva pogoja za angleško-nemški sporazum, in sicer: 1) ureditev manjšinskega vprašanja na Čehoslovaškem, 2) sodelovanje Nemčije pri ureditvi vprašanja nemških beguncev. V odločilnih londonskih krogih obenem demantirajo tudi govorice, da bi bil stotnik Wiedemann povabljen v London zaradi tega, da bi se z lordom Runcimanom sestel še pred njegovim odhodom na Čehoslovaško.

Zakaj je Nemčija za letalski pakt z Anglijo

London, 4. avg. o. »Evening Standard« razpravlja danes v svojem uvodniku o vprašanju, zakaj se Hitler toliko zavzema za letalski pakt z Anglijo. List sodi, da je razvoj oborožene moči v Nemčiji že prekoračil njen zenit. V industriji se pojavlja kaos, Nemška vojske sile, zlasti letalska, pa še niso dovolj oborožene. Tudi na Italijo se Nemčija v primeru kakšne svetovne vojne ne more slepo zanesti.

Francija in Italija

Italijanski tisk o težkočah pogajanj za sporazum med Francijo in Italijo

Pariz, 4. avg. O. Pariški listi se mnogo bavijo z razgovorom, ki sta ga imela včeraj zunanji minister Bonnet in odpravnik poslov francoskega poslanstva v Rimu, Blondel, ki se že tretji dan mudi v Parizu. Kakor zatrjujejo, sta državnik ugotovila, da se pogajanja med Rimom in Parizom v bližnjih dneh še ne bodo mogla nadaljevati.

Rim, 4. avg. O. Potovanje Blondela v Pariz je dalo večjemu delu francoskega tiska povod, da je ponovno pričelo kazati na možnost nadaljevanja italijansko-francoskih pogajanj, ki so bila v maju nenadno prekinjena. Italijanski listi sicer ne izključujejo, da je dobil Blondel za svojega bivanja v Parizu od zunanjega ministra Bonnetta nova navodila, da bi se pogajanja preimela z mrtve točke, toda po vestih iz najzanesljivejših virov nikakor ni pričakovati, da bi ta nova francoska diplomatska akcija uspela. Za nadaljevanje prekinjenih pogajanj je po zadrževanju italijanskih listov predvsem nujno potrebno, da francoska vlada takoj izpolni pogoje, ki jih je ozna-

čil Mussolini v svojem znanem govoru v Genovi. Italijanska vlada bo dotlej vztrajala na svojem stališču in odklanjala nadaljnja službena pogajanja. Francija mora pred nadaljevanjem pogajanj imenovati svojega poslanika na dvoru italijanskega kralja in cesarja ter opustiti silohorno neposredno in posredno podpiranje republikanskih Špancev. Italijanski listi poudarjajo, da tudi glede drugega pogoja Francija doslej ni pokazala niti najmanjše dobre volje, da bi ga izpolnila, temveč je nasprotno še v večji meri podpirala republikanske Španjole v borbi proti generalu Francu.

Listi opozarjajo tudi na potovanje lorda Perthja v Anglijo. Pri tem beležijo, da namerava ostati v Angliji dva meseca na dopustu. Že po tem sodijo, da ni pričakovati kakšnega nadaljnjega koraka v mednarodni diplomatski akciji za ureditev španskega problema. Bržkone se tudi angleško-italijanski sporazum medtem ne bo uveljavil.

Republikanska ofenziva ob Ebru in na Albarracinu

Kljub ponovnim protinapadom Francove vojske so republikanci napredovali na obeh frontah

Barcelona, 4. avg. AA. Republikanske čete nadaljujejo prodiranje na bojišču okoli Albarracina. Prekoračile so Guadalaviar ter onemogočile nasprotniku, da bi zbral svoje vojaške oddelke. Republikanci so napredovali za 4 km ter zavzeli vas Villa del Cobo.

Vojno ministrstvo objavlja: Na vzhodnem bojišču so bili vsi napadi sovražnika ob reki Ebro odbiti. Nacionalistični oddelki so pretrpeli hude izgube, niso pa osvojili niti peti zemlje. V odseku pri Guadalaviaru na teruelski fronti republikanske čete napredujejo ter so že zavzele Alto Delascosas, La Esquilao, Vertice, Canado, Alto del Morai in Sero Norte.

Pet nacionalističnih letal je sredi okoli 23. bombardiralo Barcelono. Porušeni je bilo več poslopj. Pod razvalinami sta našli smrt dve osebi, ranjenih pa je 30.

Francovo vojno poročilo

Salamanca, 4. avg. o. Po komunikaciji, ki ga je davi izdalo vrhovno poveljstvo nacionalistične vojske, se republikanska ofen-

ziva ob Ebru nadaljuje. Sredi so republikanci izvršili zopet celo vrsto hudih napadov na nacionalistične postojanke pri Fayonu in Gandesi. Po hudi borbi je nacionalistom uspelo republikance odbiti, v zapadnem delu te fronte pa so prešli v protinapad. Nacionalistična letala so ponovno napadla republikanske postojanke ob Ebru in jih skoraj docela razdejala. Pri Saguntu ni bilo bojov.

Letalski napadi na Valencijo

Valencija, 4. avg. AA. Francovo letalstvo je dopoldne štirikrat bombardiralo Valencijo. Veliko število bomb je vrglo na Grao Cabanal in Nazaret.

Naknadno se je zvedelo, da je bilo ob približno včerajšnjem bombardiranju Aguilasa po Francovih letalih ubitih 36 ljudi.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Runciman na delu

Včeraj je napravil prve oficijelne posete, v kratkem bo odšel na informacijska potovanja v obmejno ozemlje

Praga, 4. avgusta. h. Prvi delovni dan lorda Runcimana v Pragi je bil zelo bogat in v glavnem izpolnjen z nastopnimi avdijenci pri oficijelnih osebnostih. Malo pred 11. je bil lord Runciman pri zunanem ministru dr. Kroftu, nato pa v kratki nastopni avdijenci pri ministrskem predsedniku dr. Hodžu. Opoldne je lord Runciman predstavil tudi svoje sodelavce. Ob 17. se je javila v hotelu »Alcron«, kjer je glavni štab Runcimanovega urada, deputacija sudetsko-nemške stranke za pogajanja, ki so jo sestavljali predsednik sudetsko-nemškega poslanskega kluba Kundt, dalje Rosche, dr. Peters, pravni svetovalec stranke Schickelanz in dr. Sebekowski. Njihov razgovor z lordom Runcimanom je trajal nad eno uro. V krogih sudetsko-nemške stranke izjavljajo, da je šlo to pot samo za predstavitev in za prvi stik z angleškim posredovalcem. Henleina samera ni v Pragi in z lordom Runcimanom še ni prišel v stik.

Lord Runciman se je odločil, da bo takoj, ko bo končal svoje vladnostne obiske in informativne sestanke, katerih vrstni red je že natančno določen, odšel na informacijska potovanja po obmejnih krajih, ki pa ne bodo napovedana vnaprej, da se tako onemogoči, da bi jih govtovi krogi izbrali za svojo politično demagogijo.

Hodžev odgovor sudetskemu Nemcem

Praga, 4. avgusta. h. Listi objavljajo po uradnem poročilu vlade vsebino Hodževega odgovora na nedavna vprašanja sudetsko-nemškega poslanskega kluba o vrednosti in pomenu vladnega predloga narodnostnega statuta. Dr. Hodža je na posamezna vprašanja takole odgovoril: 1. Besedili narodnostnega statuta in v zakonodajnem zakonika tvorita se nadalje osnovno pogajanje skupno s spomenico sudetsko-nemške stranke z dne 7. junija. 2. Zakonski predlog o ustavnih reformi je dokončni vladni predlog v tem vprašanju, vendar pa ne izključuje ničesar, ker predstavljajo vladni elaborati osnovno za zadevno zakonodajno delo sudetsko-nemške stranke. 3. Svoje stališče do sudetsko-nemških zahtev, ki presegajo vladne načrte, bo vlada sporočila najkasneje po sprejetju ostalih točk. 4. To velja tudi glede vladnega stališča nasproti celotnemu predlogu sudetsko-nemške stranke, razloženem v spomenici z dne 7. junija. 5. Dosedanje razgovori med vlado in sudetsko-nemško stranko se bodo nadaljevali in bodo dobili uraden značaj. Oblika pogajanj bo spremenjena le, ako bi se izven kroga sedanjih udeležencev pogajanj pojavili v tem pogledu kakšni pomisleki ali predlogi.

Komisije za proučevanje narodnostnih vprašanj

Praga, 4. avgusta. h. Ministrski predsednik dr. Hodža namerava za nadaljnja pogajanja o narodnostnih vprašanjih imenovati štiri komisije, v katerih bodo zaslovalne vladne koalicijske stranke, sudetsko-nemška stranka ter Poljaki in Maščari, kakor tudi pravni strokovnjaki. Te komisije bodo imele po načelu delitve dela v skupnih vprašanjih obravnavati vsa skupna vprašanja ter bodo v svojih razpravah proučevale predloge vlade kakor tudi predloge narodnostnih skupin.

Tri čl. letala nad nemškimi ozemljem

Praga, 4. avg. h. Uradno se poroča, da so pri letalskih vajah 3. avgusta na vzhodnem črtem tri češkoslovaška letala izobila orieniacijo ter zašla na nemško ozemlje. Nemško poslanstvo v Pragi je zaradi tega protestiralo pri zunanjem ministru, ki je izrazilo svoje obžalovanje in obljubilo, da bodo letalci, ki so zakrivil obmejno kršitev strogo kazno.

Ugodne strani Runcimanovega posredovanja

V znanem francoskem tedniku »Marianne«, glasilu francoskih radikalov, katerih predsednik je predsednik sedanje vlade, piše diplomatski sodrnik Stanislas de la Rochefoucauld o Runcimanovi misiji in poudarja med drugim njene prednosti: »Koristi Runcimanove misije so dvojne. Predvsem je njegova navzočnost v Pragi jamstvo, da bodo imeli sudetski Nemci dovolj časa za svoja pogajanja z dr. Hodžom in dr. Benešem o novem narodnostnem statutu. Če že ne bo dosežen popoln sporazum, ki bi dokončno zadovoljil obe stranki, se sme pričakovati vsaj kompromis, ki bo pridobil v času. Ustavn problem češkoslovaške države sicer s tem ne bo dokončno rešen, toda oziarje odnošajev med Prago in tretjim rajhom se utegne vendarle spremeniti. To pa bi pomenilo veliko mirno pridobitev.

Druga prednost Runcimanovega potovanja na Češkoslovaško pa je, da se z njim Anglija definitivno vpleta v srednjeevropske zadeve. Francosko-angelska zveza je brez avtoritete nakontinentu prav zato, ker se domneva, da bi tudi Francija odpo-

vani. Vaš dopisnik pripominja, da uradni čl. poročila zmerom beležijo vse primere, kadar češkoslovaška letala zaide, jo, četo, pa zahajajo tudi nemška letala preko češkoslovaške meje, o čemer pa ne izidejo nikoli nobena poročila.

Osusky pri Bonnetu

Pariz, 4. avgusta. h. Zunanji minister Bonnet, ki se je vrnil s kratkega dopusta, je imel danes v zvezi s prihodom lorda Runcimana v Prago daljši razgovor s čl. poslanikom dr. Osuskim o sudetskem vprašanju.

Ameriški poslanik v Berlinu na poti v Prago

Berlin, 4. avgusta. h. Veliko pozornost tukajšnjih političnih krogov je vzbudil odhod tukajšnjega ameriškega poslanika Hughja Wilsona v Varšavo, od koder bo, kakor se doznava, nadaljeval svojo pot v Prago. Poslanika spremlja vojaški ataše. Dasi se uradno označuje to potovanje kot strogo zasebno, mu pripisujejo v nemških krogih tudi politični pomen, ker se zdi zelo verjetno, da bo poslanik Wilson uporabil svoje bivanje v Varšavi in Pragi za neposredne razgovore o položaju v srednji Evropi z obema tamkajšnjima ameriškim poslanikoma. Ne ve se še, ali se bo Wilson v Pragi sestel tudi z angleškim posredovalcem Runcimanom. Negleda na to smatrajo v berlinskih diplomatskih krogih Wilsonovo potovanje v sedanjem trenutku za politično izredno važno. Zdi se, da je za tem potovanjem angleška pobuda.

Pozornost je končno zbudila tudi vest iz Prage, da se je tamkajšnji ameriški poslanik Caerr, ki je bil na dopustu v Tatrach, nenadoma vrnil v Prago.

Odmevi v inozemstvu

London, 4. avgusta. h. (Jutranja vest). Vsi listi objavljajo obširna poročila o prihodu lorda Runcimana v Prago in o izjavah, ki jih je dal praškim novinarjem. Obenem pristavljajo, da je bil razgovor dr. Hodže z manjšinskimi zastopniki zaradi tega preložen za 24 ur.

»Daily Herald« zatrjuje, da je čl. min. predsednik dr. Hodža včeraj sporočil delegatom sudetskimi Nemcem, da so tudi po njegovem mnenju razlike v stališčih obeh spornih strank tako velike, da pogajanja vsaj trenutno ne morejo napredovati.

Pariz, 4. avg. h. (Jutranja vest). Pariški tisk poudarja o zvezi z Runcimanovo misijo, da izvor težav, ki jih je angleški državnik našel na Češkoslovaškem, ni v češkoslovaških krogih, temveč v splošnem stališču Nemčije. Runcimanova misija se je začela v zelo težkih okoliščinah, toda nadeja za uspešen sporazum še ni izgubljena. »Joure« ugotavlja, da trem milijonom sudetskimi Nemcem nikakor ni mogoče dopustiti, da bi si ustanovili v okviru češkoslovaške države svojo suvereno državo, ki bi se oslanjala na totalitarna načela in ki bi bila stvarno odvisna od Nemčije. Praga na kaj takega že zaradi tega ne more pristati, ker se vse velike češkoslovaške utrbe nahajajo na ozemlju sudetskimi Nemcem in ker so na sudetsko-nemškem ozemlju tudi škodove tovarne.

Moskva o Runcimanovi misiji

London, 4. avgusta. h. Moskovski poročevalec »Manchester Guardian« poroča, da gledajo v Moskvi s precejšnjim nezupanjem na Runcimanovo misijo. Sodeč po razgovorih s tamkajšnjimi krogi, Moskva angleškemu posredovanju ne zaupa preveč. Na uradnih mestih zasledujejo razvoj dogodkov z vso pozornostjo, pri čemer kažejo posebno občutljivost za sugestije, ki jih je čitati o preusmeritvah češkoslovaške zunanje politike. Poskus nevtralizacije Češkoslovaške bi ne mogel pustiti Moskve hladne, kajti to bi ne bila rešitev, ki bi prinesla mir Evropi.

vedala, ako bi Anglija nič ne storila. Kolikor bolj pa vzbuja Anglija vtis, da se zanima za srednjo Evropo, toliko večjo vrednost ima za zaveznike tudi prijateljstvo Francije. Bonet je storil potem takem prav, ko je podprl angleški predlog, da se odpošlje posredovalec v Prago.

Novi narodnostni statut, ki jemlje sleherni upravičenosti nemškimi zahtevam in ki nudi resnične prednosti Madžarom in Poljakom, lahko v znatni meri izboljša mednarodni položaj Češkoslovaške. V ta namen pa je predvsem potrebno, da vodita Francija in Anglija skupno politiko tudi v Budimpešti in Varšavi. Vplivu desničarskih pokrovetov izpostavljena Madžarska bi pomenila hudo preizkušnjo za Češkoslovaško. Tako v Budimpešti kakor v Varšavi imata Francija in Anglija dovolj sredstev za svojo akcijo na razpolago. Od nas je odvisno, da damo Poljski razumeti, da ne bo mogla Francija biti na njeni strani, ko bi se na primer pojavilo vprašanje poljskega koridorja, ako bi ona kakorkoli delovala za uničenje Češkoslovaške.

Beležke

Zborovanje nacionalne mladine v Konjicah

Agilna mladinska organizacija JNS v Konjicah priredi v nedeljo, 7. t. m., ob 14. veliko zborovanje nacionalne mladine konjiškega sreza. Zborovanje bo združeno s proslavo 20 letnice Jugoslavije. Vršilo se bo ob Zagarjevem ribniku, sodelovali pa bodo delegati banovinskega odbora OJNS in narodni poslanci. Vabimo vse bližnje sreske mladinske organizacije JNS in vse prijatelje naše mladine, da se tega zborovanja udeležijo v čim večjem številu. — Banovinski odbor OJNS.

Desetletnica smrti

Stjepana Radića

V ponedeljek bo 10 let, odkar je 8. avgusta 1928 umrl Stjepan Radić. Podlegel je ranam, ki jih je bil 6 tednov poprej dobil pri nesrečni tragediji v narodni skupščini. Desetletnico smrti bodo po hrvatskih pokrajinah obhajali s spominskimi svečanostmi. »Hrvatski dnevnik« piše, da bodo ta dan »Hrvati obnovili prisego zvestobe ideji svobode in pravice, za katero je živel in umrl Stjepan Radić.« List poziva trgovce in obrtnike, naj med masami zadušnicami zaprosijo svoje obrate in omogočijo namenečemu udeležbo pri mašah in drugih spominskih svečanostih. Proslave bodo deloma na samo obletnico, to je v ponedeljek, deloma pa že dan poprej, v nedeljo.

Prihod dr. Mačka v Beograd

Kakor smo že zabeležili, bo prišel dr. Maček na obisk k svojim političnim zaveznikom v Beograd v nedeljo 14. t. m. Listi sedaj naknadno poročajo, da bo potoval z dnevnim brzovlakom, ki pride v Beograd malo po 3 uri popoldne.

V sredo je prispel v Zagreb posl. dr. Juraj Šutej iz Sarajeva, ki je bil glavni posrednik za dr. Mačkovo pot v Beograd in ga bo na tej poti tudi spremljal. V Zagrebu se je sestel s podpredsednikom HSS inž. Košutićem, ki bo tudi šel z dr. Mačkom na pot, ter se z njim dogovoril o zadnjih formalnostih beograjskega obiska.

Aca Stanojević zopet v Knjaževcu

Pred 14 dnevi je prispel v Beograd predsednik staroradikalne stranke Aca Stanojević. Listi so takrat njegov prihod spravljali v zvezo z napovedanim obiskom dr. Mačka. Ker je sedaj ta obisk odgođen do srede tega meseca, se je Aca Stanojević včeraj zopet odpravil iz Beograda na svoj dom v Knjaževcu. Konec prihodnjega tedna se bo vrnil v Beograd in sodeloval pri sejah, ki bodo takrat v navzočnosti dr. Mačka. Ostali šefi beograjske združene opozicije imajo slej ko prej skoro vsak dan sejo.

Vladko Radić na poslu

Zabeležili smo že, da bi poleg dr. Mirka Košutića in njegove frankovske družine rad tudi Vladimir Radić pokrenil nekako svojo »akcijo« proti sedanjemu oficijelnemu vodstvu HSS, seveda iz vse drugačnih kakor načelnih razlogov. Njemu se je pridružil tudi novinar Joe Matošić, ki je svoj čas izdajal tednik »Danico« in v njem ostro napadal dr. Mačka. Oba gospoda sta prispela te dni v Dalmacijo. Splitsko mačkovsko glasilo »Jadranski dnevnik« piše o njih:

»Cilj potovanja obeh gospodov ni znan. Pravijo pa, da se mislita sestati z nekaterimi nezadovoljnimi v vrstah HSS posebno v tistih vaseh, kjer so se vnele razne razprtije zaradi krajevnih zadev. Gotovo pa je že vnaprej, da bo vsaka akcija Vladimira Radića, ki bi bila naperjena proti edinstvu hrvatskih vrst, že vnaprej obsojena na neuspeh.«

O ta »Obzor«

Po dolgem času se je zagrebški »Obzor« zopet razburil zaradi politike jugoslovenskih nacionalistov med Slovenci, ki jim ponovno očita, da niso pristali integralnega jugoslovenstva v takem smislu, kakor ga on slika svojim čitateljem. Ogorčeno ugotavlja, da bi dr. Kramer in njegovi prijatelji za nobeno ceno ne pristali na to, da bi se morali Slovenci odreči svoji narodni individualnosti. Nasprotno, celo pazijo na to, da se ne bi Slovenci, ki prebivajo med Srbi in Hrvati, asimilirali s svojo sredino, česar bi moralo biti po integralni ideologiji vse eno, ali so Slovenci, Srbi ali Hrvati.

Z zagrebškim starinom ne bomo debatirali o pravilnem pojmovanju jugoslovenstva, ker vemo, da bo preje Sava tekla nazaj proti Triglavu, kakor pa bi sedanji obzoraši doumeli pravo vsebino jugoslovenske misli. Objavljamo »Obzorove« smešne izpade samo kot kronisti v času, ko bi nas veliki samoslovenci še vedno radi proglasili za izkoreninjenice in izdajalce slovenstva.

Trenja med cerkvijo

in fašizmom se nadaljujejo

Italijanski minister za kulturo in propagando Alfieri je prepovedal nadaljnje izhajanje cerkvenega lista v Monfortu pri Ciani. Po poročilu poltardnega »Regime Fascista« je ustanovljen list pisal namesto o strogo cerkvenih in verskih stvarih skoraj samo o dnevnih politikah, po lateranski pogodbi pa je država upravičena vsak trenutek take liste ustaviti. Oficijelni fašistični list pozdravlja korak ministra Alfierija kot resno opozorilo vsem ostalim cerkvenim listom, naj ne pozabljajo na z lateransko pogodbo prevzete dolžnosti. »Regime fascista« tudi zavrača poslednji govor papeža proti uvajanju rasnega načela v Italiji in pravi, da fašizem ne pozna nobenih mej in zadržkov, kadar se bori za koristi in potrebe italijanskega naroda in italijanske kulture. Katoliška akcija, ki se je pričela baviti s politiko, naj se v poslednjem trenutku zave, da se je lotila posla, pri katerem bo lahko doživela zelo huda razočaranja.

Trije pogoji

za zagotovitev miru

Ameriški novinar Walter Lippmann postavlja tri pogoje za trajno zagotovitev miru, in sicer: 1. pravično razdelitev surovin in rasodno mednarodno gospodarsko politiko; 2. tolikšno oborožitev vseh miroljubnih držav, da bi bila njihova nadmočnost zadostna ovira proti vsem poskusom krše-

Skoplje dobi že prihodnje leto veliko moderno radijsko oddajno postajo

Beograd, 4. avgusta. AA. Poštni minister Vojko Cvrkić je sprejel danes dopolne v svojem kabinetu novinarje ter jim dal izjavo o naši radiofoniji. Med drugim je rekel:

»Večkrat je imela naša javnost priliko razpravljati o vprašanju radiofonije, in tudi jaz sem imel že priliko obvestiti javnost o tem, da ima kr. vlada namen tudi to vprašanje rešiti. Toda z ozirom na ogromno število ekonomskih in kulturnih vprašanj, ki so čakala rešitve, nismo mogli takoj v celoti začeti tudi vprašanja radiofonije. Najprej smo dali Beogradu najmodernejšo radijsko postajo z 20 kw, s katero je bila zamenjana prejšnja z 2.5 kw. Zatem smo začeli postavljati kratkovalno radijsko postajo 10 kw, ki bo začela delati meseca marca ter bo zadovoljila potrebe najoddaljenejših naših rojakov v Ameriki, ki bodo lahko poslušali naš nacionalni program. Danes vam morem sporočiti, da je bilo na pobudo predsednika vlade sklenjeno zgraditi v Skoplju moderno radijsko postajo, ki bo imela 20 kw, ter da so zanjo že odobreni potrebni krediti. Podvzeli smo

že vse potrebne ukrepe za njeno zgraditev. Prihodnje leto bodo Jugoslovani imeli priliko preko svojih cenjenih aparatov poslušati domači nacionalni program, ki ga oddajajo ostale naše radijske postaje. Nova radijska postaja bo zgrajena v Dušanovem, studio pa bo v mestu, kjer bo postavljena nova zgradba v ta namen. Zveza med studiem in oddajno postajo bo izvedena po podzemskem kablu. Za oddajo istega programa iz skopljanske in ostalih naših radijskih postaj je predvidena posebna zveza s pomočjo visoko frekvenčnih naprav, ki omogočajo odlične prenos. Potrebne priprave za ta dela so že v teku in mi hitimo, da opravimo to važno kulturno delo za našo drago Južno Srbijo, da se bo mogla s pomočjo nove radijske postaje poudčiti o dogodkih in ostalih krajih naše domovine. Skupna moč naših radijskih postaj bo z zgraditvijo nove postaje v Južni Srbiji znašala okoli 60 kw. S svojim delom na tem polju pa tudi potem še ne bomo prenehali, pač pa bomo težili za tem, da zadovoljimo vse potrebe našega naroda.

Beograd dobiva na vse strani boljše telefonske zveze z inozemstvom

Beograd, 4. avgusta. AA. Poštno ministrstvo je otvorilo tri nove telefonske proge Beograd—Atene in dve novi progi Beograd—nemška meja. Nove telefonske proge proli Grčiji potekajo preko Skoplja in Djevdjelije ter naprej skozi Solun v Atene.

Ob priliki otvoritve teh novih telefonskih prog je poštni minister Vojko Cvrkić dal novinarjem izjavo, v kateri je m. dr. povedal:

»Te proge so velike važnosti. Mi smo dosedaj imeli le eno telefonsko zvezo Beograd—Atene, preko katere pa ni šel samo naš promet z Grčijo, temveč tudi grški promet s celim svetom. Zato smo v sporazumu z grško in nemško pošto upravo odstopili eno novo telefonsko progo za razgovore med Berlinom in Atenami, dve pa smo obdržali za zvezo Beograda z Grčijo. Istočasno smo osvobodili del stare proge Beograd—Solun in jo odstopili Skoplju za promet Južne Srbije z Grčijo, tako da je sedaj ta del naše domovine zvezan z Grčijo po dveh svojih telefonskih linijah: Skoplje—Djevdjelija—Solun in Skoplje—Bitolj—Florina—Solun.

Beograd do sedaj še ni imel svoje neposredne zveze s Švico in Anglijo, temveč je

potekal promet med Jugoslavijo in Švico preko Zagreba, ki ima neposredno zvezo s Zürichom. Nova neposredna zveza Beograd—Zürich ne bo samo znatno zboljšala našega prometa s Švico, temveč tudi z Anglijo, s katero je do sedaj šlo precej slabo z ozirom na to, da sta ta promet posredovali dve centrali, Zagreb in Zürich.

Poleg teh prog so v delu še tri med Beogradom in Bukarešto, ki bodo postavljene v promet septembra meseca, nadalje tri Beograd—Szegezin, od katerih bo ena neposredno za zvezo med Beogradom in Prago, nato se neposredna zveza Berlin—Sofia, s katero se bo znatno zboljšal tudi promet med Beogradom in Berlinom. Tretja proga bo služila za zboljšanje telefonskega prometa med Beogradom in Budimpešto. Te proge bodo postavljene v promet novembra meseca.

Tudi z italijansko pošto upravo smo stali v stik ter v sporazumu z njo izvršili nabavko potrebnih instalacij za postavitev novih treh telefonskih prog med Zagrebom in Trstom, od katerih bo ena neposredna Beograd—Trst; druga bo Zagreb—Trst, tretja pa Bukarešta—Milano. Vse te linije so zgrajene z visokofrekvenčnimi instalacijami.

Ustroj novega italijanskega parlamenta

Italijanski listi objavljajo te dni glavne oznake novega italijanskega parlamenta, fašistične korporacijske zbornice, ki se bo prvič sestala dne 23. marca 1939, na dan 20. obletnice ustanovitve fašizma. Načrt nove zbornice je Mussolini odobril sredi preteklega tedna (27. julija) dne 1. oktobra pa bo o njem razpravljali veliki fašistični svet.

Italijanski listi označujejo načrt nove zbornice o »revolucionarno delo italijanskega fašizma«. Zbornica fašizem in korporacij, kakor se bo uradno imenoval novi italijanski parlament, bo obsegala člane nacionalnega sveta fašistične stranke (glavne) tajnika stranke z direktorijem stranke ter njenimi pokrajinskimi inšpektorji in tajniki ter predstavnike korporacij. Avtomatično bo prenehal biti poslanec, kdor bo izgubil svojo funkcijo v stranki ali svoji korporaciji.

S tem bodo v Italiji odpravljene volitve, kajti funkcijarij stranke in korporacij so imenovani. Nadaljnja značilnost nove zbornice bo postopek v njenem delu. Vsa tehnična vprašanja, ki se urejajo z ukazi z zakonsko veljavno, bodo rešena že v komisijah in plenum sploh ne bo o njih razpravljala. V plenumu bodo prišla v razpravo samo splošna vprašanja večjega pomena. V strukturi korporacij se nič ne spremeni, tako da bo delo teh avtomatično omejevalo delo poslanske zbornice, ki bo imela odslej predvsem državni reprezentativni značaj v skladu s celotnim ustrojem fašistične države.

Vojvoda Kentski na potu skozi Ljubljano

Ljubljana, 4. avg. d. Vojvoda in vojvodinja Kentska, ki sta se nekaj časa mudila na Brdu kot gosta Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge, sta se nočjo vozila skozi Ljubljano. Na potu sta v Dalmacijo, kjer bosta ostala še nekaj dni.

nja statusa quo s tako zvanimi izvršeni mi dejstvi; 3. pripravljenost vseh miroljubnih narodov, da se do zadnje kaplje krvi bore za svojo samostojnost in neodvisnost. Odpor miroljubnih narodov proti vsem nasilnim metodam v mednarodni politiki je ne le najboljša ovira proti slehernemu mednarodnemu nasilju, temveč tudi najboljša jamstvo mednarodne organizacije. Prav zato pa je nujno potrebno, da je notranja struktura miroljubnih držav vsestransko popolna in takšna, da lahko vzbudi spoštovanje vsakogar. Samo na taki osnovi lahko vzraste ona potrebna odločnost, ki skupno s prizanesljivostjo odločnega in močnega lahko doprinese bistveni delež k zagotovitvi mira.

Ustanovitev OJNS

v Ločah pri Konjicah

Iz Konje nam pišejo: Kakor je »Jutro« že poročalo, se nacionalna mladina konjiškega sreza izredno marljivo giblje. Uspešni obširni zborom novih krajevnih organizacij OJNS dne 17. julija je sledil v nedeljo, dne 31. julija, ustanovni očni zbor krajevnih organizacij OJNS v Ločah pri Konjicah. Vodil ga je agilni nacionalni delavec g. Ciril Zagar, ki je v kratkih besedah orisal pomen in namen omladinske organizacije JNS, nato pa je podal besedo odposlancu banovinskega odbora iz Ljubljane g. Vekoslavu Bužarju. Ta je v daljšem govoru poročal o notranji in zunanji politiki ter o grbanju nacionalne omladine in njenem programu. Navzoči, ki jih je bilo kljub raznim prireditvam v bližnji okolici zadovoljivo število, so govorniku sledili z največjim zanimanjem in pritrjevanjem. Po poročilu g. Bužarja je bil izvoljen odbor nove krajevnice organizacije, ki ga tvorijo po večini sami kmetski fantje. V epistemu funkcionarjev konjiške sreske organizacije OJNS je nato banovinski delegat g. V. Bužar obiskal še Pobrežje, Prihovo in Zreče, kjer je v razgovorih z mladimi strankinimi pristajši povod lahko videl, s kakšnim navdušenjem in neomajnim zaupanjem se zlasti kmetska mladina oprijemlje jugoslovenske nacionalne stranke.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Zahvala

generala L. Tonića in gospe

Svojim mnogobrojnim prijateljem in njihovim rodbinom, ki so nama ob najhitem odhodu iz Ljubljane pisмено ali ustmeno na tako topele način izrazili svoje simpatije v Kazini dne 2., na Taboru dne 6. in na železniški postaji dne 8. julija, sporočava svojo najglobljo zahvalo. Prosim jih, da verujejo, da so nama bile izražene simpatije zelo ljube in da jih bomo vedno ohranila v najlepšem spominu.

Vera in Lazar Tonić, divizijski general

Huda ura

v Bosanski Krajini

Banjaluka, 4. avgusta. e. Nad Bosansko Krajino je včeraj divjal strašen vihar, kakršnega ljudje že dolgo ne pomnijo. Po Banjaluki kakor tudi po vseh vaseh v bližnji in daljni okolici je vihar odnašal strehe in valj drevesa s koreninami vred. Hkratu je nastal silen naliv, med katerim so strele udarile v več kmetih hiš. V Banjaluki sami človeških žrtev k sreči ni bilo. V bližnjem Vlaškem bregu je strela udarila v hišo posestnika Nikole Ratića ter mu ubila ženo, tri otroke pa močno oplazila, tako da so jih morali zaradi opeklin prepeljati v bolnišnico. Strela je udarila tudi v več čred ovac in druge živine. Skupno je bilo ubitih okrog 100 ovac in nekaj govedi.

Iz državne službe

Beograd, 4. avg. e. V sodni službi je napredoval starešina sreskega sodišča v Litiji Ivan Tratinik v 3/2. Za sodnike sreskega sodišča v 7. pol. skupini so napredovali in bili hkratu premeščeni naslednji pristavi: Bruno Inkret iz Kočevja v Kostanjevico, Franc Colarić iz Laškega v Kozje, Milan Grm iz Ptuja in Ciril Mikuš iz Maribora v Mursko Soboto ter Stanislav Hribar iz Škofje Loke v Slovensko Bitrico. Premeščen je bil po službeni potrebi sreski sodnik Martin Perovšek iz Kostanjevice v Novo mesto. Na lastno prošnjo pa je bil vpokojen apelacijski sodnik dr. Robert Ogoreutz v Ljubljani.

Za veterinarskega poročnika je bil imenovan diplomirani veterinar Rudolf Tonić, državni vojni gojenec.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved. Toplo in po večini jasno vreme v vsej državi. Ponekod bodo krajevne nevihte.

Zagrebška: Toplo, ponekod nevihte. Dunajska: Jasno in vroče, manj nevarnosti za nevihte.

Nemčija priznala avstrijske dolgoce

Pariz, 4. avgusta. h. Četudi so v tukajšnjih finančnih krogih slej ko prej skeptični glede nemškega priznanja avstrijskih dolgov v novem nemško-francoskem gospodarskem sporazumu, vendar ugotavljajo, da pomeni novi sporazum vsaj v toliko napredek, ker je Nemčija dejansko opustila svoje dosedanje intransigentno stališče v tem vprašanju. K temu je v veliki meri pripomoglo zadržanje francoske javnosti, kakor so na drugi strani neposredno učinkovale grožnje obeh zapadnih velesil z represalijami proti Nemčiji. Pogajanja za sklenitev novega sporazuma so se začela najprej v Parizu in so se nato nadaljevala v Berlinu, zaradi nemških ugovorov pa so se razvijala zelo počasi. Z novim sporazumom je Francija izvajala mnoge ugodnosti za upnike Dawesovega in Youngovega posojila.

Sabor ruske cerkve v tujini

Beograd, 4. avgusta. e. V Sremskih Karlovcih se bo sredi meseca pričel sabor ruske pravoslavne cerkve v tujini, ki se ga bodo udeležili poleg našega ruskega mitropolita Anastazija tudi ruski mitropolit iz Severne Amerike in z Daljnega vzhoda ter episkopi iz Francije, Belgije in Nemčije. Na dnevnem redu bodo važna vprašanja glede poveljnega položaja ruske pravoslavne cerkve, odnosa ruske cerkve do zapadnega krščanstva, obnove cerkvene discipline ter drugih takih problemov.

Revizija pogodbe med Anglijo in Egiptom

London, 4. avg. AA. Danes je bil podpisani sporazum o reviziji angleško-egiptske pogodbe iz l. 1936. Vsebinska sporazuma bo objavljena po ratifikaciji.

Naši kraji in ljudje

Lepa slavnost na Pohorju

Zaobljuba in spominska plošča slovenjebistriške
podružnice SPD ob 20 letnici Jugoslavije

Slov. Bistrica, 4. avgusta. Kot prva izmed podružnic SPD je slovenjebistriška podružnica priredila zadnjo nedeljo svojo proslavo 20letnice Jugoslavije pri Sv. Treh kraljih na Pohorju. Zvečer pred slavnostnim dnem so se zbrali številni planinci in planinke v prijaznem planinskem domu, ki je bil ves v zelenju in zastavah. Ob Ciril-Metodovi kapelici je zagorel kres, ki se pa zaradi gozdu ni daleč videl. Pri cerkvi je bila krasna razsvetljava. V Slovenski Bistrici pa je godba »Vzajemnosti« svoj večernji obhod po mestu združila s koncertom.

Nedeljsko jutro je lepo kazalo, a kmalu je začelo deževati, kar pa ni ustrašilo izletnikov, ki se jih je zbralo nad 100 iz Maribora, Slovenske Bistrice, Oplovnice, Ruš in Sv. Lovrenca, najštevilnejše pa je bila zastopana Gornja Bistrica. Vsega priznanja so bili deležni številni člani Sokola iz Slovenske Bistrice ter čet z Laporja in Črešnjec, ki so prišli z državno zastavo. Pri maši, katero je opravil župnik iz Tinja g. Urh Hafner, je lepo prepevalo pevsko društvo »Lipa« iz Slovenske Bistrice pod vodstvom pevovodje g. Draga Ulage. Zaradi dežja je morala biti blagoslovitev Ciril-Metodove kapelice pozneje, a ko je deževje nekoliko ponehalo, je na lepo okrašenem prostoru pred planinskim domom pozdravil zbrane planince podnačelnik slovenjebistriške podružnice SPD g. dr. Anton Znidaršič. Njegov pozdrav je veljal zastopniku glavnega odbora SPD v Ljubljani in uredniku »Planinskega vestnika« g. dr. Josipu Tomlinšku, predstojniku sodišča g. dr. Mušiču, predstavnikom mariborske podružnice gg. Strašniku in Zorutu, župniku g. Hafnerju in predstavnikom vseh sodelujočih društev. V svojem govoru je opozarjal na velike žrtve za našo državno samostojnost in narodno svobodo ter predložil poslušalcem ideale in največje žrtve pokojnega kralja Aleksandra I. Svoj govor je zaključil takole:

V počastitev njegovega spomina, v proslavo 20letnice Jugoslavije in v trajen

spomin današnjega dne odkrivamo spominsko ploščo. S tem hočemo dati tudi izraza, da smo sprejeli duševno dediščino pokojnega kralja, ki jo bomo ohranili in poglobili tako, da bo naša država taka, kakršno si jo je on zamislil in želel in kakršno si jo tudi mi želimo. Pri tem delu ni razlike, k tej nalogi smo pozvani vsi. Kot čuvarki naše meje prisegamo, da smo pripravljeni kakor naši predniki braniti naše meje z ljubeznijo v srh in z orožjem v roki ter z našimi telesi postaviti zid, ki bo nepreločen za zemlje lačne tujce. Trdna meja — varna domovina! Čuvajmo Jugoslavijo!

Po govoru je godba zaigrala državno himno, častni član SPD g. Josip Tomažič pa je odkril bakreno spominsko ploščo, ki ima napis: »1918—1938. Čuvajmo Jugoslavijo! SPD Slovenska Bistrica.« Ves zbor je ob odkritju vzkliznil. Vel. kralju Petru II. Odkritju spominske plošče je sledil šesti pohorski shod s pozdravi delegata glavnega odbora SPD v Ljubljani dr. Tomiška, delegata mariborske podružnice g. Zoruta in učitelja g. Gala za »Vzajemnost« ter Prvega delavskega kolekarskega društva. Tudi pri shodu je bilo pevsko društvo »Lipa«, igrala pa je godba »Vzajemnosti« iz Gornje Bistrice pod vodstvom starega izkušnega godbenika g. Krajncu.

Da je proslava potekla tako lepo in slovesno, je zasloga pripravljalnega odbora SPD (dr. Znidaršič, Josip Tomažič, Vlado Gal), kateremu je uspelo pritegniti k proslavi še naslednja slovenjebistriška društva, čeprav bo posebna proslava tudi v sami Slovenski Bistrici: CMD, Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, I. delavsko kolekarsko društvo, Pevsko društvo »Lipa«, Sokol, Narodna odbrana, Rdeči križ, Jadranska straža, Protituberkulozna liga, Društvo rezerv. oficijerjev ter Tujsko-prometno in olepševalno društvo.

V nedeljo 7. t. m. bo pri Sv. Treh kraljih običajno cerkveno žegnanje s procesijo ter bo služba božja za Kebele ob 8. za Tinje pa ob 10.

Otrok pod kolesi tramvaja

Nesreče otrok so največkrat samo kričeča slika bede

Ljubljana, 4. avgusta. Kakor se na naših cestah zadnji čas živahno razvija promet, zlasti kar se tiče rastočega števila motornih vozil, tako so dneve in dan pogostejše prometne nezgode. Dve vrsti pasantov tvorita v tej zadevi posebno poglavje: kolesarji, ki jih izlepa ne sreča toliko na cesti kakor pri nas, in pa otroci, ki so za trenutek utekli skrbnemu varstvu, pa je že katastrofa pod avtomobilom. Skoraj ne mine dan, da ne bi iz mesta ali z dežele pripeljali takšne drobne žrtve na kirurški oddelek. Tako so bili tudi davi klicani mestni reševalci, da pohitijo v Cikavo pri Šmarju na Dolenjskem, kjer je v zgodnjih jutrnjih urah prišla komaj dve leti stara Silva Remsova pod avtomobil. Dobila je hude notranje poškodbe, poleg tega pa ima še zlomljeno nogo. Krivdo bo dognala preiskava, a kadar gre pri kakšnih prilikah za življenja otrok, je iskanje krivca pogostokrat precej kočljiv, težaven posel. Nič ni namreč lažjega, kakor s prstom pokazati na koga in mu storiti krivico.

S tem v zvezi naj nam bo dovoljeno, da spregovorimo še nekaj besed o tragični smrti malega, komaj 21 mesecev starega Mitje Sorokina, najmlajšega sinčka ruskega emigranta, brezposelnega delavca s Ceste dveh cesarjev št. 185. Nesrečni Mitja se je dne 23. julija zgodaj popoldne mudil s svojo materjo in s svojim 3 in pol leta starim bratcem Volodjo v Zvezdi. V trenutku, ko ga je mati izgubila izpred oči, je mali stekel na cesto in se znašel pod kolesi tramvajskega voza. Ko so ga s hudimi poškodbami prepeljali v bolnico, je po kratkem trpljenju podlegel. Dogodek je takrat vzbudil mnogo žive pozornosti med občinstvom, saj se v resnici redko kdaj pripeti, da zaide takšno majčkenco, drobno dete v najprometnejšem središču mesta pod kolesa motornega voza. Najbolj pri roki je v tak-

šnih primerih graja na račun otrokovega varuha, a malo je po navadi razumevanja za žalostne okoliščine, v katerih je do nesreče prišlo.

Danes se je mati nesrečnega Mitje oglašila v našem uredništvu in nas naprosila za objavo kratkega pojasnila. Ker je tragična smrt malega Mitje dala povod za razne neutemeljene govorice. Po njeni pripovedi obnavljamo zgodbo, ki predstavlja žalostno pomembno primer zapuščeno in bede, v kateri žive dandanes mnogi ljudje. Oče malega Mitje, Afanasij Sorokin, je v avgustu lani zaradi pomanjkanja dela izgubil skromno službo, ki jo je opravljal sedem let. Ob pičlem zaslužku je lepo izhajala številna družina. Narodilo se jima je četrto otrok, Najstarejši hčerki Sonji je danes 11 let, Nada jih ima nekaj čez 5. Volodja 3 in pol, Mitja, zadnji, najmlajši, pa je prišel na svet malo preden so mu očeta postavili na cesto. Leto dni sta se ubijala oče in mati, kakor je že naneslo. Kakšen teden pred nesrečo pa je prišla v hišo vesela vest: Afanasij Sorokin je dobil za nekaj dni zastilnega dela v Grubarjevem kanalu — na mizi bodo nekaj časa spet topli obedi in večerje.

Prav tisti dan, ko je Mitja padel pod tramvaj, je Afanasij Sorokin po dolgem času dobil svojo mezd. Bil je velik praznik za vso družino, ko sta se mož in žena domnila, da se popoldne dobita v Zvezdi in gresta v trgovino nakupovati. Mati je vzel oba najmanjša sinčka s seboj, Mitjo v vozičku, Volodja, ki je izredno zdrav, živahen fant, pa je tical zraven. V Zvezdi je Mitja sedel v pesku in se mirmo igral. Čez nekaj časa se je Volodja izmuznil in jo mahnil po parku navzdol, pa je mati skočila za njim, da ga privede nazaj. Bilo je komaj nekaj trenutkov, a ko se je okrenila, ni bilo Mitje nikjer. Tisti mah, ko je ostal sam, se je nesrečni Mitja dvignil in na slepo

stekel na cesto. Preden se je utegnila zavetiti, so ga napol mrtvega potegnili izpod tramvaja.

— Zdaj me pa dolžijo, nam je obupana mati pripovedovala s solzami v očeh, da sem sama po nemarnosti zakrivila njegovo smrt, in govore, da mi ni nič do otrok. In vendar bi kakor vsaka druga mati dala vse na sveto zanj. 21 mesecev je bil star, pa sem ga še imela pri prsih. Sama sem bila večkrat lačna ko sita, a njega sem došla s svojo krvjo. A ljudem ni dovolj, da zadene človeka največja nesreča, ki bi jo mogel doživeti — zmerom se jim zdi potrebno, da vržejo še kakšen kamen za njim.

Starosta slovenskih urarjev

Ugledni zlatar, juvelir in trgovec v urami, zlatino itd. v Ljubljani g. Ludovik Černe st. praznuje danes svojo 80-letnico. Rodil se je 5. avgusta 1858. v Ljubljani kot sin skromne, toda spoštovane slovenske obitelji. Leta 1876. se je izučil zlatarske obrti in pričel leta 1889. zlatarsko obrt in trgovino v hiši št. 3 v Wolfovi ulici. Značilno je dejstvo, da bo preteklo prihodnje leto polstoletja, odkar izvršuje svojo obrt in trgovino v eni in isti hiši, ki je sedaj njegova last. Leta 1884. je stopil v zakon, iz katerega je sledilo 13 otrok, od katerih

žive še trije. Najstarejši je g. Lud. Černe ml., ki je solastnik trdnice in desna roka jubilarja ter predsednik Zdrženja urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani. Gospod Černe je znan kot mož kremenitega značaja in izredne pridnosti in vztrajnosti. Znan pa je tudi njegova solidna trgovina, ki jo je skoro pred 50 leti pričel z lastnimi pičlimi prihranki brez tuje pomoči in jo dvignil do današnjega ugleda in obsega. Vse skozi pošten, priden in marljiv, se je od rane mladosti pa do jeseni svojega življenja trudil za obstanek in blagor obitelji. Počitka ni poznal in se še danes udeležuje v trgovini. Delo je bila njegova vsakdanja potreba in tudi razvedrilo. Usoda mu je naklonila poleg srečnih dni tudi marsikatero grenko uro, zlasti, ko mu je umrla ljubljena soproga in desetero otrok. Z žilavo vztrajnostjo in samozatajevanjem je prenesel vse nezgode in ni omagal.

Gospodu jubilarju, ki je kljub osmim križem še vedno čil in svež in ki lahko s ponosom gleda na svojo častno preteklost, želimo še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljivih let do skrajnih mej človeškega življenja.

Cesta Brežice—Sotla potrebna popravila

Ne more se reči, da sreski cestni odbor ne posveča nikake skrbj banovinski cesti ob Brežice do Sotle. Vsekakor pa cesta še ni v redu, kar pričajo številne globoke vdrtine, ki se jih s kolesom kar težko izogibljajo. Da je stanje cest slabo, je v prvi vrsti vzrok pomanjkanje drobnega kamena, ki bi se s njim sproti zadelovale vdrtine. Razen tega je posameznemu cestarju dodeljen za nadzorovanje prevelik del ceste, pa še slabo plačani so cestarji za svoj trud.

Promet, kakršen je na tej cesti še vedel, bi zahteval potrojenjo akta. Ker tega ni, je cesta prej žlebasto kakor pa napeta. Najbrž z namenom, da se cesta napne, prekopavajo del ceste v področju vasi Trnja ob robih in odlagajo nakopani material v sredini. Na ta način so že pred leti popravili del ceste od Dobove do Sotle, pa je bila precej časa res vzorna in vzbočena. Nemožnost, da jo cestar ob preveliki zaposlenosti drži v redu, pa je cesto spravila nazaj v razdejano stanje. To delo se ne bo posrečilo v sedanji sušni dobi, če delavci ne bodo imeli nasutega dela ceste v vlažnem stanju, kajti avtomobili suhi material takoj razmečejo.

V Dobovi sami se je cesta obzidala z betonsko steno in razširila. Popravljen in poveljan cesta skozi Dobovo se dobro drži; le tam, kjer jo polivajo iz skalov je razrita. To polivanje naj bi izostalo.

Most čez Sotlo oskrbuje na polovico dravska in na polovico savaška banovina. Sedaj so ga preplekali in tudi zamenjujejo bru-na. Most je bil zgrajen pred več kakor 50 leti in je vprašanje, ali bo dolgo vzdržal stalno napredujoči promet.

Požar pri Slovenjem Gradcu

V ponedeljek zjutraj je bil v Slovenjem Gradcu in okolici hudih vihar, med katerim je udarila strela v gospodarsko poslopje znane šmidove domačije v Podgorju pri Slovenjem Gradcu. Takrat je bil hlapec v hlevu pri konju. Strela je omamila konja, ki se je zgrudil in pokopal pod seboj hlapec. V zadnjem hipu se je hlapcu posrečilo, da je izvelike izpod konja in se rešil iz gorečega poslopja. Na pomoč so nemudoma prispeli gasilci iz Podgorja in Slovenjem Gradcu, a kljub skrajnemu naporu ni bilo mogoče rešiti ničesar razen živine. Gospodarsko poslopje je zgorelo do tal. Plameni so že objemali hišo, a so gasilci še pravočasno požar lokalizirali. Škodo cenijo na kakih 70.000 din in bo le deloma krita z zavarovalnico.

Pri tej nesreči se je pripetilo nekaj vse graje vrednega. Starostni gasilci so morali ostati doma, ker jim v Starem trgu ni hotel posoditi konjke, vprege.

Iz sokolske gozdne šole

Mozirje-Soteska, 3. avgusta.

Danes objavljamo rezultate plavalnih tekem, ki smo jih imeli v nedeljo 24. julija v Mozirju.

70 m prosto: 1. Leon Adamič (Zagorje) 54.4; 2. Milenko Kos (Sv. Peter v Sav. dol.) 58.2; 3. Stanko Stopar (Rimske toplice) 59.4; 4. Albin Kostevc (Krško) 1.01. 70 m prsno: 1. Leon Adamič (Zagorje) 43.3; 2. Marjan Trepo (Brežice) 47.4; 3. Marjan Pestornik (Mozirje) 48; 4. Milenko Kos 49.1. Ženski naraščaj 70 m prosto: 1. Jela Fliskova 0.59; 2. Sonja Radanovičeva 59.3. Skoki: 1. Milenko Kos 65, 2. Marjan Trepo 56, 3. Marjan Pestornik 39 točk. Vsega je bilo 16 tekmovalcev in 7 tekmovalk. Vreme je bilo lepo, voda pa hladna in kalna.

V nedeljo 31. julija je bil zbor moškega naraščaja okrogli iz Savinjske in šaleške doline. Že zgodaj zjutraj so pričele prihajati prve skupine, po večini na kolesih z državnimi zastavicami. Točno ob 10. je bilo zbranih nad 100 krepkih sokolskih pripadnikov. Ko je Zdenko zasviral zbor, so se vsi postrojili, nakar je sledil pozdrav državni zastavi in petje. Br. Tone Zorko je pozdravil naraščaj v imenu sokolske gozdne šole. Po pozdravnih besedah župnega prosvetarja in vodje gozdne šole Br. Pahorja ter petju himne »Hej Slovane« in pesmi sokolskih legij so se pričele tekme v odbojki, za katere se je prijavilo 7 postav. Tekmovalo se je po izločilnem sistemu z dvema setoma in prihitkom 5 točk zmagovalcu posamezne igre. Rezultati: 1. Šostanj, 2. gozdna šola, 3. Velenje, 4. Braslovce, 5. Zagorje, 6. Petrovče, 7. Sv. Pavel pri Preboldu.

Sledile so tekme samega naraščaja v odbojki. Za zmagovalca je bil določen ličen praporček z napisom »Odbojka — Sokolska gozdna šola CZ 1938«. Po napetem tekmovalstvu je Velenje zaslužno zmagovalo. Moštvo je bilo v okrnjeni postavi, igralo je namreč vse tekme samo s štirimi igralci proti šestim, a je bilo najboljši med vsemi. Br. Pahor jim je izročil praporček, jim čestital k lepi zmagi in jim postavil za vzgled vsem ostalim igralcem. Po tekmovalstvu, ki se je končalo ob 16., je imel župni zdravnik br. dr. Bregant iz Celja kratko predavanje o ustro-

ju človeka in vplivu tekočnice na posameznika. Nato so nas začeli zapuščati bratje, ki so bili preživeli z nami nekaj lepih ur.

V torek smo se peljali v Logarsko dolino, v sredo pa smo streljali v Braslovcah. V ponedeljek ob 16. se bomo peljali v Celje, in z nami tudi češka brata Mirko in Irko, ki se bosta peljala v torek v Rogaske Slatine. V sredo zjutraj se bosta peljala v Ljubljano, na Bled in v Bohinj ter se vrnila preko Trbovelj v Celje in od tod v domovino.

Dež je namočil Ribniško dolino

Dolenja vas, 4. avgusta.

Dolgo časa je naša razpokana zemlja zamaž prepenela po dežju. V sredo zjutraj pa so se začeli valiti težki oblaki iznad Velike gore tja proti Mali gori. Od daleč se je čulo vtoho bobnenje in silen vihar je začel razsajati. Okrog devete ure dopoldne se je med treskanjem vili ploha. Ljudje, ki so bili na delu po njivah in travnikih, so poskakali zavetja kjer so le mogli. Vozniki, ki prevajajo les iz Jendolca, Grčaric in Golenice na postajo v Ribnici, niso mogli naprej. Prav tako je zastal ves promet po državni cesti na Sušak.

Na več krajih južnega dela Ribniške doline, posebno okrog Dolenje vasi, Prigorice in Rakitnice ob vznožju Velike gore, je med neurjem udarila strela v več visokih dreves in pa v poslopje poštnega urada v Dolenji vasi, kjer je uradovale gđc. Julka Fajdiga, ki je k sreči odedala zdravo kožo. Brzjavne žice so prego-rele.

Ljudstvo Ribniške doline je s strahom pričakovalo, da bodo začela padati ledena zrna, ki bi uničila letino, katere doslej kar dobro kaže. Po nevihti je nekaj ur padal pohliven dež, ki je spet enkrat vsaj za silo namočil razpokano zemljo. Tudi v nekatere izsušene vodnjake je prišlo nekaj vode, da ne bo treba ljudem hoditi ponjo daleč do studencev in jo voziti s sodi iz potokov. Koristen je ta dež zlasti za koruzo in krompir.

Svečanost »Lipe«

v Slov. Bistrici

Slov. Bistrica, 4. avgusta. Med slovenjebistriškimi društvi zavzema zelo vidno mesto pevsko društvo »Lipa«, saj je edino v našem mestu, ki goji poleg narodne tudi umetno pesem res na dostojni umetniški višini. Od ustanovitve 1. 1932. pa do danes ima poleg ženskega in moškega tudi številni mešani zbor, ki je vsako leto našadural vsaj en koncert; sodeloval pa je skoraj pri vseh narodnih prireditvah v mestu samem, kakor tudi n. pr. v Dolnji Lendavi, pri Sv. Treh kraljih na Pohorju itd. Poseben umetniški užitek je nudil letošnji koncert v ženskem, moškem ter mešanem zboru ter deloma s spremljevanjem lastnega društvenega orkestra. Z velikim uspehom se je pevski zbor lotil tudi operet, deloma sam, deloma s sodelovanjem ostalih društev: »Čevljar baron«, »Radikalna kura« ter »Mežnarjeva Lizika«. Zasluga je to obah pevovodji gg. Emila Ulage ter Draga Ulage, kakor tudi predsednika šol. upravitelja Miloša Tajnika ter agilnega podpredsednika g. Balanta Konrada, starešine finančne kontrole.

Da se pa vzdržijo članska zavest tudi med društvenimi počitnicami, prireja »Lipa« to nedeljo ob 11. pred hotelom »Beograd« s sodelovanjem delavske godbe iz Gornje Bistrice svoj prvi vrtni koncert, združen z društvenim veselico, na kateri bo poleg petja tudi še nad vse zabaven spored ob zvokih domačega jazza Oreher—Müller, združen s plesom. Ali nihče ne opusti te kulturne manifestacije našega pevskega društva »Lipe«!

Proslava 20 letnice

Jugoslavije v Mariboru

Sokolska župa Ljubljana sporoča vsem članstvu, odn. vsem udeležnikom proslave v Mariboru, da odide posebni vlak za udeležnike sokolstva v Mariboru v nedeljo 14. t. m. ob 3.50 zj. iz Ljubljane gl. k. s prihodom v Maribor ob 7.10. Povratek bo isti dan ob 21.50 s prihodom v Ljubljano ob 1.30 ponoči.

Vsak, ki se namerava udeležiti proslave v Mariboru, se mora prijaviti v svojem društvu čimprej. Prijave bodo v župi zaključene s ponedeljkom 8. t. m., nakar se bodo naslednji dan javile sokolski župi Maribor neposredno. — Župna uprava.

Ljubljanski geografi v Bolgariji

Na jugu države in pri zaključku turneje v Sofiji

V Varni, odkoder sem pred dnevi poročal v »Jutro«, se še nismo dokončno poslovili od Črnege morja. Posetili smo še Burgas, kjer smo krenili zopet od morja v notranjost v južno Bolgarijo ob rekah Marici in Tundži. Burgas je dokaj različen od Varni: kot obmorsko letovišče slovi le za ožji, domači krog, zato pa je glavno bolgarsko trgovsko pristanišče, zlasti odkar se je rumunska meja tako približala Varni. Mesto, ki ga pred pol stoletja tako rekoč še ni bilo, nam pač ne pokaže nič zgodovinskega, zato pa tem več današnjega. Žive Bolgarije: solarne, mlada industrijska podjetja, krasno palačo Trgovsko-industrijske zbornice. Celó v prijateljih, ki nas vabijo, se čuti ta razlika: mesto romantičnih turistov srečamo tu bolj realne gospodarstvenike, ki pa zato niso nič manj naši prijatelji: cela vrsta članov ene od najagilnejših edinic Bilgare Jugoslavjanskega združenja s predsednikom g. P. Dančevim se trudi, da bi nas Burgas čim gostoljubneje sprejel.

Od morja se odpeljemo v notranjost mimo Junbola, ki je tudi kakor vsi mladi, gospodarsko živi bolgarski kraji poln naših prijateljev, v Staro Zagoro, nad severnim robom Mariške nižine ležeče, po požaru povsem na novo sezidan mesto; od tod pa čez sredogorsko Srečno goro v široko podbalkansko kotlino in njeno središče Kazanlik, za nas geografe eden najinteresnejših predelov Bolgarije, kjer je podrobno delal tudi naš pokojni geograf Jovan Civić. Kazanlik je znan še posebno kot sredi-

šče Rozove doline, kjer se prideluje znamenito bolgarsko rožno olje. Ogled državnega poskusnega polja za rožno olje in medicinske rastline ter tvornica sukna nam povesta, da spada tudi Kazanlik med gospodarsko močno napredujoče kraje, ki temu primerno tudi na zunanji hitro spremeni in modernizira svoje lice. Tu je tudi ena glavnih zibelk mlade bolgarske kulture: odtod izhajajo prvi skladatelji bolgarskih narodnih pesmi (Manolov, Božinov), tu imamo nadalje nov, zelo zanimiv krajevni muzej, vzrastel na zasebno pobudo kazanliškega Čitališča (Čitalnice), brez javne podpore. Izlet z avtomobusa na prelaz Šipko ni bil poučen samo zaradi zgodovinske važnosti kraja in zaradi monumentalnega spomenika borcem za svobodo, ki so ga Bolgari postavili na vrhu l. 1934, temveč tudi ker nas je privedel v kratkem času v osrčje široke Stare planine (Balkana). Obsežen pogled na bolgarski sever in jug, mogočnost visoko pod gorsko nebo kipečnega spomenika, spomini na velike ruske osvoboditelje, na vrhu in spodaj v znamenitem ruskem samostanu, vse to pač napravi iz Šipke za slehernega Slovana nepozabno božjo pot slovanske religije.

Slovo od naših prijateljev v Kazanliku ni bilo nič lažje od onega v Vidinu, v Burgasu. Vračali smo se čez Staro zagoro v Plovdiv, Plovdiv, staro kulturno središče in žarišče boja za bolgarsko svobodo in edinost, je star in prvi bolgarski prijatelj Ljubljane in Jugoslavije. Zato ni čuda, da so se k našemu sprejemu zbrali kljub vroči

Ljubljanski geografi s slikarjem g. Francaliskim v Samokovu

sezoni številni člani Turističnega društva, Bolgarsko-Jugoslov. društva in zlasti tudi Plovdivskega pevskega društva, ki je nedavno priredilo svojo triumfalno turnejo po Sloveniji. Večer na razglednem Bunardžiku nad mestom je bil v znamenju slovanske pesmi. Mesto je po svojem položaju ter svoji gospodarski in kulturni višini tako pomembno, da smo mogli kot geografi zaradi pretesno odmerjenega časa dobiti le glavni vtis. Izpopolnil ga je izlet v starinski Asenovgrad ter dalje v osrčje Srednjih Rodopov do manastira Bačkovo, ki je kulturno-historično najvažnejši bolgarski samostan za znamenitim Rilekim manastir.

Zdaj zaključujemo ekskurzijo v bolgarski prestolnici. Sofija sredi poletja seveda ne kaže svojega pravega lica. Ali njen silni

razvoj po osvoboditvi imponira. Medtem ko naš Beograd zdaj šele kipi, išče svojo obliko, nastaja, je Sofija že zgrajena, uravnoteženo veliko mesto. Njen gorski položaj jo napravi nam Slovincem še bolj domačo. Reprezentativni del mesta s zlatimi kupolami Aleksandra Novkega, spomenikom carja Osvoboditelja, krasno novo univerzo, velikim parkom, kakršnega vidijo le redko po evropskih mestih, vse to zborja spoštovanje pred tvojmo močjo težko preizkušene narode. Mesto napravi še večji vtis, ker je razpostavljeno sila na široko, skoro do vznožja Vitoše. V tem vznožju leži vas Bojana, z nenavadno dobro ohranjeno starinsko cerkvico iz 12. sto. in s pogledom na Sofijo ter vso Sofijsko kotlino, ki je kot ustvarjena za geografa.

Iz Sofije smo napravili dvodnevni izlet z avtomobusom v Samokov in gorsko letovišče Čamkoriyo, odtod pa po najvišji vrh Rileškega pogorja in Balkanskega polotoka sploh, na znameniti Musala (2925 m) s meteorološko opazovalnico. V Samokovu, ljubkem gorskem mestecu, smo naleteli slučajno na g. Francaliskoga, slikarja in navdušenega turista, ki je ob priliki svoje nedavne razstave v Ljubljani prebil več mesecev med Slovenci ter se je v kratkem času nenavadno življal v našo okolico. On nam je na našem povratku organiziral za tiste pol ure, kolikor je imel avtomobus postanka, tako spontan prirčen in topel pozdrav in sprejem od strani samokovske občine in njenih turistov, da bo težko pozabiti to nepričakovano iznadenje, ki je bilo za nas obenem žal slovo od Bolgarije.

V tej zvezi naj pripomnim, da so poleg Jugoslovanske-Bolgarske lige v Ljubljani, zlasti njenega predsednika g. R. Pustoslavca in njenega, po vsej Bolgariji znanega tajnika g. V. Bučarja, ter poleg Bolgarsko-Jugoslovanskih društev po bolgarskih mestih, ali organiziranju naše ekskurzije nenavadno na roko ravno bolgarski turisti in njihova društva. Za to se imamo predvsem zahvaliti njihovemu agilnemu članu g. Stefanu Atanasovu, predsedniku bolgarskega akad. društva »Hristo Botev« v Ljubljani. O bolgarskih planincih dobi človek vtis, da jim planinstvo mikakor ni le zabava in tudi ne samo sebi namen, temveč da služi drugim občin idejam, med katerimi slovanska ideja, ideja socialnega bratstva niso med zadnjimi.

Dr. Svetozar Hošić

Domače vesti

* Vsem edinicam Zveze kulturnih društev v Ljubljani. Upravni odbor ZKD v Ljubljani priporoča vsem svojim edinicam, da se mariborskih slavnosti v proslavo 20. letnice Jugoslavije v nedeljo 14. t. m. udeležijo s čim številnejšimi delegati. Odbor ZKD v Ljubljani.

* Redni občni zbor Zveze naprednih jugoslovenskih akademskih starešin bo tokrat v Mariboru v ponedeljek 15. t. m. ob 9.30 v mariborskem Narodnem domu, II. nadstropje. Po obnem zboru bo skupno kosilo, popoldne pa skupni avtobusni izlet v mariborsko okolico. Podoben spored je razviden iz okrožnice, ki so jo vsi člani te dni prejeli. Potrebno je, da se člani obeh v Zvezi združenih starešinskih akademskih društev »Jadrana« in »Triglava« te prireditve v čim večjem številu udeležijo, da na ta način navežejo ožje stike z mariborskimi tovariši. Prijave ljubljanskih udeležencev je poslati najkasneje do 8. t. m. na naslov: dr. Fran Tominec, odvetnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 2, dočim naj izvenljubljanski tovariši v istem roku pošljejo svoje prijave na naslov: dr. Lipold Fran, odvetnik, Maribor, Cankarjeva 1. — Opozorjamo na nadaljnja poročila v časopisih.

* Pred VII. Mariborskim tednom, Obmejni geografski položaj in narodni, kulturni ter gospodarski pomen daje Mariboru kot drugemu največjemu središču svobodne Slovenije poseben položaj ne samo v naši bahovini, ampak tudi v vsej državi. Svoje odgovorno poslanstvo skuša Maribor izpolnjevati v polni meri in izrabljati vse razpoložljive sile. Veliko je narodno, kulturno in gospodarsko delo, ki ga je opravil v dvajsetih povojnih letih. Da bi uspehe svojega dela pokazal tudi na zunanji in v pregledni obliki vsako leto spoti, je ustanovil pred sedmimi leti svojo stalno institucijo Mariborski teden. Ta institucija je postala pomembna kulturna in gospodarska revija, brez katere si sedanega Maribora sploh ne bi mogli predstavljati. Vendar bo letošnji VII. Mariborski teden, združen z veličastnimi proslavami dvajsetletnice osvobodjenja, ki bo slavnostno odprt v soboto 6. t. m. dopoldne, daleč prekosil vse dosežanje svoje prireditve. Prostor, ki je določen za razstave se je letos skoraj podvojil, povečano je tudi zabavišče in v okoliščini Mariborskega tedna bo toliko velikih javnih prireditev, da bodo v polni meri zadovoljile vse domače in tuje obiskovalce, katerih se obeta na tisoče. Dela so v polnem teku in bodo kmalu že popolnoma dovršena. Središče letnjega tedna bodo v prvi vrsti množične, filatelije, fotomatstva itd., na drugi strani pa razstave, kateri namen je prikazati ves razvoj Maribora po osvobodjenju. Razstave bodo otvorene skupno z začetkom tedna v soboto 6. t. m. in bodo odprte do zaključka dne 15. t. m. Na vseh državnih železnih in ladijskih je dovoljena polovica voznic. Legitimacije se daje pri vseh poslovalnicah »Putnika«, občinah itd.

Pri lenivosti črevesja, črevesnem kar-tarju, obolenju danke, odstrani naravna »Franz-Josefova« grenčica zapoko dol-njnih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da uporaba »Franz-Josefo-ve« vode odlično regulira funkcije črevesja.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-55

* Peta balkanska medicinska konferen-ca bo letos v Turčiji od 7. do 15. septembra. Glavno vprašanje, s katerim se bodo bavila zastopstva zdravnikov balkanskih držav, je vprašanje malarije ter borbe proti njej v posameznih državah. Pri tej borbi proti malariji bodo sodelovale vse balkanske dr-žave. Konferenca se bo bavila tudi v vprašanjem raka in veneričnih bolezni. Jugoslo-venski zdravnik bodo odpoštovali 4. septem-bra preko Bukarešte, Konstancie in Orne-ga morja v Turčijo. Po seji v Carigradu bodo vsi udeleženci odšli v Smirno, kjer bo te dni mednarodni velesojem. Iz Smirne se bodo podali v Ankaru, kjer bodo zaključne seje, nakar se bodo vrnili v Carigrad. Zdravniki, ki se žele udeležiti te konference (z njimi smejo iti tudi njihove žene), se morajo pri-javiti najkasneje do 15. t. m. na naslov: Zilka Marković, predsednik Jugoslovenske sekcije Unije balkanskih zdravnikov, Beo-grad.

* Novi grobovi. V sredo je umrl v Ljubljani odvetnik g. dr. Ivan Kimovec, ki se je pred vojno udeleževal poklicno in tudi v raznih narodnih organizacijah v Trstu, po osvoboditvi pa je prenesel svojo od-vetniško pisarno v Maribor, pozneje v Kranj in pred nekaj leti v Ljubljano. Nje-gov pogreb bo danes ob 17. izpred mlrške veže splošne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Križu. — V starosti 73 let je po dolgi bolezni umrla v Ljubljani nadučiteljica vdova g. Matilda Jelenec, roj. Planinec. Njeno truplo bodo jutri ob 14. izpred ljubljanske bolnišniške mrtvašnice odpe-ljali v Smihel pri Novem mestu, kjer bo pogreb ob 16. Ga. Jelenčeva bo počivala ob strani svojega moža. — Dalje je umrla v Ljubljani nadučiteljica vdova g. Tere-zija Malj. — V Ravni Reki v moravski bahovini je umrla 29. julija ga. Frančiška Pečnik, roj. Candek. — Pokojnim blag spomin, žaluzojnim iskreno sožalje!

* Motorni vlaki bodo obratovali tudi na progi Sarajevo—Slavonski Brod. Po uved-bi motornih vlakov na progi Beograd—Sa-rajevo—Dubrovnik pridejo taki vlaki v promet tudi na progi Sarajevo—Slavonski Brod. Beograjska železniška direkcija je že naročila v broski tovarni 7 kompozicij motornih vlakov. Promet na progi Saraje-vo—Slavonski Brod bosta vršili dve kom-poziciji, tretja pa bo za rezervno. General-na železniška direkcija je že uvedla potreb-na dela na progi. Ta dela bodo kmalu go-tova in potem pridejo takoj v promet mo-torni vlaki.

* Organizatorno propagandni osek sve-ze jugoslov. emigrantskih društev poziva vse emigrantske ednice in vse emigrante v dravski bahovini, da se kar v največjem številu udeležijo srečanjosti o priliki proslave 20letnice Jugoslavije v Mariboru. Podrobnosti o prijavi in vseh okoliščinah v listih. Glede ostalih informacij naj se vsi udele-ženci obrnejo na društvo »Nanos« v Mari-boru, Sodna ul. 9—III. Palača Delavske zbornice.

* Velika jadranska razstava v Pragi. Ne-davno v Zagrebu prirejena jadranska raz-stava je imela največji moralni uspeh, kar je tudi najboljši dokaz, da je prirejanje takih razstav najboljša propaganda za naš Jadran. Še pred zaključkom razstave so izšli v listih predlogi, naj bi se prihodnjič priredila v Zagrebškem zboru druga jadranska razstava, ki bi v prvi vrsti prikazovala gospodarske koristi in pomen našega mor-ja. Prva razstava je bila bolj kulturno-znanstvenega pomena. Dalje so predlagali, naj bi se posamezni deli velike razstave pre-vertili v potujočo razstavo, ki bi obiskala še razna druga naša mesta. Vsi taki predlogi so zelo umestni in bodo tudi izvedeni. Veli-ki uspehi jadranske razstave pa so imeli dober odmev tudi v inozemstvu in zdaj je glavni odbor jadranske straže v Splitu v pogajanjih s predsednikom občine v Pragi, da bi se tam priredila jadranska razstava. V načelu so pogajanja že končana in bodo v Pragi priredili jadransko razstavo pri-hodnjo pomlad. Pozneje naj bi se taka raz-stava priredila tudi v Varšavi in Sofiji.

* Obisk uglednega rojaka iz Južne Ame-rike. V pristanišče na Reki je prispela jah-ta »Trol II«, ki je last znanega nemškega industrijskega Opepla. S to ladjo je prispel iz Londona s svojo obitelji naš rojak veleind-ustrijec Frano Petrinović iz Južne Ame-rike. Frano Petrinović bo obiskal tudi svo-j rojstni kraj Supetar na Braču.

* Tovariši bojevnikov! Borili smo se dolga leta za rod in dom. Pomagali ste ustvari-ti skupno domovino ljubljeno Jugoslavijo z neizmernim trpljenjem. Mnogi so žrtvovali za to kri in življenje. 20letnico Jugoslavije z veselim abhaja ves narod in vsa država. Narodna zavešt in bojevniški ponos vas torej kliče da kot bivši bojevnik pridele polnoštevilno na manifestacijsko zborova-nje, ki je 14. t. m. v Mariboru. Mnogi bo-jevnikji ste vključeni v drugih organizaci-jah in boste manifestirali za narodno svo-bodo v njihovih vrstah, vsi ki niste orga-nizirani drugod pa pridite z bojevniškim znakom in se zberite na mestu, ki ga vam bo odkazal prirediteljni odbor v Mariboru. Zveza bojevnikov.

DANES ZADNJKRAT ob 19.15 in 21.15 ur. — V glavni vlogi lepa
SIBILA SCHMITZ
NEPOZNANA
KINO UNION
Tel. 22-21

* Pedagoški tečaj za učitelje bo od 22. do 27. t. m. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva c. Pričetek tečaja bo v ponedeljek 22. t. m. ob 9. dopoldne. Tečaj so sprejeli vsi prijavljeni. Vsak udele-ženec se mora prijaviti pred vhom v dvorano, da dobi izkaznico in vplača vpisnino din 20. Pedagoško društvo je za-prosilo prosvetni odelček banske uprave, da dovoli udeležencem tečaja bivanje v Ljubljani do vstetega 27. t. m., ker bi si-ker morali biti že 25. t. m. na svojem služ-benem kraju.

Dr. Blumauer Robert
do 4. septembra ne ordinira

* Kupčije s staro rusko ikono. V kapeli patriarhijskega dvora v Sremskih Karlov-cih je stara ruska ikona »Strasnaja Božja Mater«, ki je nekaj v Rusiji veljala za čudodelno cerkveno sliko in so k njej roma-le velike množice vernikov. Pred revolucijo pa so jo ruski begunci odnesli in po dolgih ovinkih je prispela v Jugoslavijo. Kdaj je prišla v kapelo patriarhijskega dvora v Sremskih Karlovcih, še ni točno ugotovlje-no. Te dni se je pri upravi patriarhijskega dvora javil ruski emigrant Anrejev ter za-hteval, naj mu za ikono plačajo 50.000 din, ali pa mu jo izročijo, ker je njegova last. Kako je prišel do nje, sicer ne more doka-zati, razkazuje pa pismo pokojnega patri-arha Varnave, v katerem stoji, da bo pa-triarhija ikono od njega odkupila. Cena v tem pismu ni navedena, mož pa vztraja pri svoji zahtevi. Če mu uprava patriar-hijskega dvora ne plača zahtevanih 50 ti-sočakov, bo baje pri sodnji zahteval izro-čitev starinske ikone, da bi z njo napravil kupčijo.

KINO SLOGA — Tel. 27-30
Charlie Chan v cirkusu
Napet, zanimiv film, velike atrakcije, dresura divjih zveri. — PREDSTAVE danes ob 16., 19.15 in 21.15 ur.

* Ohrid je poln gostov. Rekord svojega turistijskega prometa je letos dosegel Ohrid, kjer so do zadnjega kotička zasedeni vsi hoteli, vsa prenočišča in je mnogo gostov tudi po privatnih hišah. V vseh solah so nastanjene počitniške kolonije raznih šolskih ustanov in organizacij. Sokoli so si napravili veliko taborišče ob jezeru, neda-leč od njih pa taborijo skavti. Med inozem-skimi turisti so močno zastopani Francozi in Angleži, prišlo pa je v Ohrid tudi več rodbin iz Egipta. Najbolj živahno je od zo-re do trde noči ob jezeru.

* Planinski rekord z motorjem. Z mo-torjem AJS je v nedeljo 31. julija, o pri-kliki proslave 20letnice Jugoslavije, g. Fric Trabi, sofer v tovarni Zugmayer & Gru-ber, kot prvi prispel k Sv. Trem kraljem ter nato še k Črnemu jezeru. S popolno-na nepoškodovanim motorjem se je po isti poti vrnil v Slovensko Bistrico. Med številnimi planinci je zbudil veliko obču-dovanje in vsi so ga iskreno pozdravljali.

* Mesta v dravski bahovini, ki so imeno-vala ulice ali trge po prezidentu Osvoboditelju CSR, naj sporoče to Jugoslov.-češko-slovaški ligi v Ljubljani, Knafličeva ul. 10.

* Izlet v Logarsko dolino, središče gors-ke krasote v nedeljo 7. t. m. ob 5.30 iz-pred glavnega kolodvora. Avtobusna vožnja in kosoilo samo 70 din. Prijave se spre-majo, dokler je še prostor, v trgovini Tičar, Ljubljana, Šelenburgova ulica. Društvo žel. uradnikov, Ljubljana.

* Izlet na Dolenjske, posebne ugodnosti za izlete na Jadran in izlete v Italijo, Nem-čijo, Češko, Švico, itd. je pripravil Putnik za mesec avgust. Sporedi in informacije na razpolago v vseh listjarnah Putnika. Pri-jeve za izlete v inozemstvo sprejemajo Putnikove biljetarne le do 6. t. m.

* Prijave za izlete v inozemstvo spreje-majo Putnikove biljetarne le do 6. t. m.

Iz Ljubljane

u— Prihod rojakov iz Vestfalije. Danes okrog 12. prispje iz Essena v Vestfaliji po-seben vlak, s katerim se pripeljejo naši iz-seljenci iz nemških revirjev na kratak obisk v domovino, njim pa se je pridružila tudi večja skupina Nemcev, da obišče naše kraje. Izlet sta skupno organizirali cen-trali obeh največjih organizacij našega živ-lja v Vestfaliji, zveze nacionalnih izseljen-skih društev v Essenu in Zveze katoliških društev sv. Barbare v Moersu. Iz Essena je vlak odpeljal včeraj ob 13., na Jesenje prispje danes ob 9.30, v Ljubljano pa — če ne bo nepredvidenih zamud — okrog 12. Narodni izseljenski odbor pripravlja go-stom in dragim rojakom na kolodvoru slo-vošen sprejem, h kateremu vabimo vse na-rodno občinstvo. Naši Vestfalci in njihovi nemški tovariši ostanejo v naših krajih do 25. t. m.

u— Polkovnik Bleiweis je umrl. Ugle-dno in splošno znano Bleiweisovo rodbino v Ljubljani je zadel letos že drug udarec. V januarju je umrla ga. Bleiweisova, mati dr. Mirona in inž. Marka, a danes ji je sledil v večnost tudi njen mož, sploš-no znani polkovnik g. Milan Bleiweis. Pred dnevi se je moral podvreči nevarni operaciji na črevesju. Pokojnik je bil markantna osebnost, znan ne le v voja-skih krogih, temveč tudi med širokimi krogi našega prebivalstva, zlasti pa med sportniki, saj je bil med pionirji in prvi-mi organizatorji našega sporta, dolgoletni član in tudi predsednik Ljubljanskega sportnega kluba, za katerega procvit ima lepe zasluge. Uglednega pokojnika bodo spremlili k večnemu počitku v soboto ob 17.30, pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu. Vre-mu možu blag spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

u— Maša zadušnica za pokojno Terezijo Malj se bo brala v ponedeljek 8. t. m. v cerkvi sv. Petra ob 7. zjutraj.

u— Društvi sv. Cirila in Metoda je naka-zal g. minister Ivan Hribar din 300 namesto venca na grob g. Ilije Predoviča. Iskrena hvala!

u— Kolo jugoslovenskih sester v Mostah vabi vse svoje članice k udeležbi nedeljske jubilejne prireditve Sokola Ljubljana-Mo-ste.

u— Prijave za narodni tabor v Mariboru sprejema ljubljanski pripravljalni odbor izjemoma še do sotote 6. t. m. dopoldne v obrtnem oddelku na mestnem poglavarstvu. Mestni trg št. 2/I. Kakor je šja priprav-ljalnega odbora pokazala, bo Ljubljana po-slala 13. t. m. v Maribor 3 posebne vlake udeležencev na proslavo 20letnice Jugosla-vije. Pripravi smo, da se to število še pomnoži, ter je zato rok za prijave podaljš-an. Obrtni oddelček sprejema prijave vsak dan od 10. do 12. ure.

u— Rezervni oficirji so vabljeni na kon-cert s plesom, ki ga prireja uprava oficir-skega doma v soboto 6. t. m. ob 20. na vrtu restavracije »Zvezde«, Kongresni trg 1. v primeru slabega vremena pa v veliki dvorani istotam, v korist fonda za pobijanje tuberkuloze v vojski. Uprava pododborna v Ljubljani.

u— Osrednji odbor društva Bran-l-bor obvešča članstvo, da se Bran-l-bor udeleži v čim večjem številu narodnega tabora v Mariboru 14. t. m. Podrobna obvestila bodo člani razbrali iz dnevnega časopisa. Pri-jeve pa naj pošiljajo direktno osrednjemu odboru, Tyrševa 10—IV.

SAMO SE DANES!
Svetovni šlager »Parlez moi d'amour« v velikem francoskem filmu in ljubavi
KINO MATICA — 21-24 romancl
Ob 16., 19.15 in 21.15 ur!

u— Varovanci Društva »Skrb za mladi-no« so se vrnili zadovoljni in veseli iz lepih počitnic v Poljanski dolini. Prav nobene-ga čemernega obraza ni med njimi in vsi otroci so pridobili na teži. Dečke je nad-zoroval g. Julij Kutin, deklice pa ga Ma-rija Grünfeldova. Voditelja sta telovadila in se igrala z mladino, ki se je navezala nanju tako, da je imela solzne oči ob slo-vesu. Društvo »Skrb za mladino« je člo-vekoljubna organizacija, ki od svoje usta-ovitve pod vodstvom g. Mirka Urbasa deluje s takšnim uspehom, da je lahko sličnim organizacijam za zgled. Letos je štela kolonija 17 deklic in 21 dečkov ter je bila v oskrbi pri prav prijazni gospe Tavčar-Demšarjevi v Logu, ki je šla dru-štvu v vsem na roko, tako da zasluži jav-no zahvalo.

u— Stavka pri »Opeke« končana. Pred dnevi smo poročali o mežnem gibanju de-lavcev, zaposlenih pri opekarni »Opeka« na Brdu. Grozila je nevarnost, da se bo stavka zavlekla, pred dnevi pa je vendar prišlo do sporazuma med obehmi strankama. Po-višanja urnih mezd delavci sicer niso mogli doseči, pač pa je podjetje zvišalo akordne postavke. V sredo je opekarna obnovila redni obrat.

u— V mestni klavnicl se bo v soboto 6. t. m. prodajalo prašičje meso po zniža-nih cenah na prosti stojnici ob 3. po-poldne.

u— Zlata ženska sapestna ura je bila izgubljena na poti od Osoj na Gradu po poti Ulice na Grad, Rožne ulice, čez Sv. Jakoba most do Krakovskega nasipa 1. Poštenega najditelja prosimo, da uro odda proti na-gradi na Krakovskem nasipu št. 14.—I.

Iz Maribora

u— Smrt vzglednega vzgojitelja. V lepi in častiljivi starosti 82 let je preminil v Mariboru upokojeni šolski upravitelj Ivan Reich. Plemeniti pokojnik je bil vzoren vzgojitelj in šolnik, vseskozi zaveden na-rodnjak, moč bistrge uma, neupogljive volje in blagoga srca. Služboval je v Go-milskem, potem pri Sv. Boikenku v Slov-goricih in v št. Janžu na Dravskem polju. Po upokojitvi se je preselil v Maribor, kjer je užival vesplošno spoštovanje. Vzorne-mu vzgojitelju in šolniku svetla spomin, žaluzojnim naše toplo sožutje! Pogreb plem-enitega pokojnika bo danes ob 17. in ne ob 15. uri, kakor je bilo pomotoma spo-ročeno v včeraj objavljeni osmrtnici.

u— Prepovedano. Pritožba oblast razgla-ša, da je prepovedana vožnja z avtomobili, motokikli in kolesi na prostoru tezenskega voj. veznišča oz. dirkališča.

IZLET na IV. KRKŠKI FESTIVAL DNE 7. AVGUSTA V BAŠKI

Narodni ples, narodne poše, narodne pesmi, narodna glasba (na pihala)

IZLETNIŠKI AVTOBUSI »JADRAN« AVTOBUSNO PODJETJE D. D. iz Ljubljane v Sušak in nazaj.

IZLETNIŠKE LADJE iz Sušaka v Baško in nazaj.

CENA IZ LJUBLJANE DO BASKE IN NAZAJ (z avtobusom in ladjo)

Din 125.—

Odhod iz Ljubljane (Hotel Metropol) 7. VIII. ob 5. uri zjutraj.

Vrnitev v Ljubljano (Hotel Metropol) 8. VIII. okoli 3. ure zjutraj.

Informacije in predprodaja kart »Jadrane avtobusno podjetje d. d. Ljubljana (Masarykova c. 20), tel. 33-84 in Putnik filijala Hotel Metropol.

Izlet se vrši samo pri zadostni udeležbi!

a— Ponovno snižanje krušnih cen. Mari-borski peki so predinočnim sklenili, da bodo spričo ponovnega znižanja cen moke ponovno znižali krušne cene in sicer: beli kruh od 4.80 na 4.50, polbeli kruh od 4.30 na 4.20, črni kruh od 4.20 na 3.75. Ker pa je v Mariboru uveden komadni sistem, bodo mariborski peki od ponedeljka 8. t. m. na-prenej prodajali štruco ali hleb belega kru-ha po ceni 4 din v težini 90 dkg (doslej 83 dkg), mali hleb ali štruca belega kru-ha za ceno 2 dinarjev v težini 45 dkg (doslej 42), velika štruca ali hleb polbelega kruha 4 din. 1 kg (doslej 93 dkg), mala štruca ali hleb polbelega kruha 2 din. 50 dkg (doslej 47) štruca ali hleb črnega kru-ha 4 din. 1.07 kg (doslej 95 dkg), mala štruca ali hleb črnega kruha 2 din. (54 dkg, doslej 48). Cena luksuznemu pecivu ostane ista. Cena drobitnam se zniža od 10 na 8 din za kg.

a— Nazaj v Spilje. Predinočnim se je hotel vrniti nazaj preko meje avtobus, s katerim je prispela iz Dunaja skupina 32 Židov, ki so hoteli preko naše države in Grčije v Palestino. V Mariboru so morali čakati ves dan, ker jih naša oblastva niso pustila naprej in sicer zaradi tega, ker niso v smislu predpisov imeli dovoljenja grških oblastev za potovanje preko grškega ozem-lja. Židje so morali nazaj v Spilje, kjer bodo počakali odložitve.

a— Avtomobilska nesreča. Pred Dervu-škovo opekarne v Koških se je pripetila avtomobilska nesreča, ko se je vračal iz St. Ilja proti Mariboru sofer Josip Zupan-čič, nameščen v Stojškovji avtomobilski delavnici. V osebnem avtomobilu znamke Opel, ki ga je šofiral, sta se peljala tudi trgovci Josip Kovač iz Maribora in zdrav-nik dr. Hetzl iz Apač, ki sta popoldne na-pravila šoferski izpit. Ravno, ko je ome-njeni avto privozil do opekarne, se je pri-peljal iz prvega dvorišča na državno cesto s svojo limuzino stavebnik in lastnik Dervuškove opekarne inž. Kiffmann, ki je ho-tel po desni strani ceste do drugega vhoda v opekarno. V hipu, ko je hotel zaviti na dvorišče, ga je hotel Zupančič prehitel. Zavozil je na levo in preslišal signal inž. Kiffmanna, da hoče na levo proti vhodu opekarne. Neizogibna posledica je bil ka-rambol. Mali Opel se je trikrat prekrulil preko ceste in treščil v živo mejo ob desni strani ceste. Avto je popolnoma razbit. Zu-pančiču in dr. Hetzlu se ni razen nezmatnih odrgnin nič hudega pripetilo, pač pa je trgovci Kovač obležal v nezvesti s stro-vo levo nogo in s težkimi poškodbami po glavi in hrbtu. Kovač so prepeljali v splošno bolnišnico. Ko je prišla komisija, da bi dognala vzrok nesreče, je izvedenec, član komisije, prisolil nekemu drugemu, ki ga je žalil, par krepkih zausnic.

a— Na letalski meeting vozijo avtoba-si v soboto, 6. t. m. od 17. dalje, v nede-ljo 7. t. m. od 7. do 11. in popoldne od 13.30 dalje.

MLADINI NEPRIMERNO!
v velikem francoskem filmu in ljubavi
Šepetanje ljubezni

a— Specialno akrobatsko letalo na ne-deljskem mitingu. Letalska tvornica Ro-gožarski v Zemuenu se udeleži nedeljskega letalskega mitinga na Tezmem s svojim specialnim akrobatskim letalom »Sin XI«, ki ga bo vodil kapetan Beljanovič, eden naših najboljših zračnih akrobatov. Za časa trajanja letalskega mitinga bo vzhodni del tezenskega letališča, to je oni del, ki se nahaja onstran železniške proge, za prebivalstvo nedostopen, ker se bo tam napravila umetna megla, ki ima na ljudi zelo neprijeten učinek. Tudi je dostop na tezensko letališče do letalskega mitinga zaradi smrtno nevarnosti prepovedan. Ta-ko se je te dni zgodila tamkaj skoro ve-lika nesreča, ko je neki dirkač vezbal svo-jega konja. Pri mitingu bodo med drugim pri vzdrževanju reda sodelovali tudi ga-silci, ki se bodo že ob 12. uri javili pri hangarju pri tajniku »Naših kril« g. Pivki.

a— 11. številka »Totega lista« izide 6. t. m. in sicer na 16. straneh. Cena din 2.

a— Smrt vraga moža. V lepi starosti 75 let je v Makolah preminil ugledni, da-leč na okrog znani posestnik, trgovec in gostilničar g. Andrej Juršič. S pridnostjo in marljivostjo si je ustvaril lepo podjet-je. Bil je mož poštenjak. Ohranimo mu trajen spomin, žaluzojnim naše sožalje!

a— Senzacija v Gosposki ulici. V Gospo-ski ulici se je pripetil dogodek, ki je imel za posledico, da trpi tvrdka Dolček & Ma-rini: 14.000 din škoda. Iz Volkmajerjeve ulice se je privozil hlapec hlapec Vesenik, ki je uslužben pri sodavičarju Senekoviču, z enovprežnim vozom s sodavico in mineral-no vodo. Nameraval je iz Volkmajerjeve ulice po Gosposki ulici v Slovensko ulico. Na vogalu hotela »Zamorec« pa se je konj nenadno splašal ter zdrl z vozom v veliko izlozbeno okno tvrdke Dolček & Marini. Zaradi silnega sunka se je izlozbeno okno popolnoma razbilo. K sreči ni bil nihče poškodovan.

a— Aero meeting 7. t. m. ob pol 15. na Tezmu pri Mariboru.

Iz Celja

a— Člani društva »Branibor« v Celju se pozivajo k udeležbi pri proslavi 20letnice Jugoslavije v Mariboru 14. t. m. Udeležbo naj javijo mestnemu poglavarstvu v Celju najpomeje do 6. t. m., v kolikor niso pri-javili udeležbe že kot člani drugih nacio-nalnih društev.

a— Iz poštna službe. Upokojena je višja poštna kontrolorka gđ. Justina Rihteršič-eva v Celju. Služitelja Anton Košec in Josip Sunko v Celju sta imenovana za svanišnika v III—2.

a— Usoden padec. Te dni je padla 59-letna kuharica Neža Vrečarjeva iz Celja ta-ko nesrečno, da si je zlomila levo nogo. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico.

a— Umrla sta v sredo v celjski bolnišnici 48letna delavčeva žena Katarina Vodebova iz Celja in triletni sinček Mirko Koželj iz Trnovci pri Celju.

KINO UNION. »PATRIOTI« (Lida Baarova, Mathias Wieman).

a— Zrtvi spopada. V sredo je neki moški v prepri napadel 43letnega dninarja Viktorja Cilenska iz Libov pri Petrovčah in ga močno poškodoval po glavi. V istem pre-piru je neki moški zabodel 28letnega pro-govnega delavca Franca Kramarja iz Levca pri Celju z nožem v desno ramo. Poškodo-vanca se zdravi v celjski bolnišnici.

Iz Gornjega grada
gg— Prireditve sreskega odbora Rde-čega križa preteklo nedeljo 31. julija, ki se je vršila v Sokolskem domu, je uspe-la prav dobro. Pod predsedstvom zdravnika g. dr. Lautnerja Pavla je RK razvil ži-vahno delovanje, kar je tudi zasluga druš-venega tajnika g. Ilijaša Ivana, ki je duša organizacije. Pod njegovo režijo je bila preteklo nedeljo uprizorjena drama »Konec poti«. Prikazuje se v tej draml življenje angleških bojevnikov na fran-coski fronti med svetovno vojno. Glavna vloga je bila v rokah g. Ilijaša Ivana, ki jo je odlično rešil. Istotako so bili ostali igralci posrečeno izbrani in so odigrali svoje vloge prav dobro. Obisk je bil do-ber, kar so naši diletantje zaslužili. Po predstavi se je razvila prijetna družab-nost. Del čistega dobička prireditve je namenjen za božično siromašni šolski mladini, tako da naš RK vrši tudi v tem oziru svoje humano delo.

gg— Proslave v Mariboru se bo po sprejetih prijavah udeležilo nad 60 Gor-njegračanov, ki bodo delno s Časnovim avtobusom delno z železnico odpoštovali na veliki tabor v Maribor.

Iz Ptuja
j— Zasedanje davčnega odbora se za-čne 5. t. m. in bo trajalo do vstetega 11. t. m. Za posamezne panoge je razpored-tale: za gostilničarje 5. t. m., za industrijo 6. t. m., za trgovce 8. in 9. t. m., za obrt-nike 10. t. m., za zdravnike, lekarnarje, odvetnike in notarje 11. t. m. Zasedanje bo v poslopiju davčne uprave v Ptuju in se začne vsak dan ob 8. zjutraj.

Naši Sokoli na delu Naraščajski in dečji prapor Sokola Dol. Logatec

V proslavo 30letnice društvenega obsto-ja bomo imeli v nedeljo zlet obmejnega sokolstva in razvite naraščajškega in dečjega prapora. Naraščajski prapor bodo poklonile naraščaju članice in mu bo ku-movala načelnica sestra Fani Vidmarjeva, deči pa idrijski Sokoli in mu bosta ku-movala I. nam. staroste zveze SKJ br. Engelbert Gangl in bivša dolgoletna na-čelnica setra Davorinka Deželova.

Naraščajski prapor so izdelale članice same. Delo je odlično uspelo. Na modri podlagi, ki je obkrožena z državno tro-bojniko in lipovimi listi, je naslikana ptica sokol z razpetimi krili in napisom »Le naprej brez miru«. Druga stran pra-pora ima rdečo podlago in je prav tako obdana z državno trobojniko in lipovimi vejicami, v sredini je velik sokolski znak in posvetilo naraščaju.

Pri dečjem praporu so nam priskočili na pomoč člani bivšega »Idrijskega So-kola«, ki so pred 30 leti pomagali pri ustanovitvi našega društva. Podlago deč-jemu praporu tvori naša državna troboj-nica. Na eni strani je simbol Idrije — rudar z jamsko svetilko, ki zre preko hribov, odkoder sijejo žarki svobode, drugi strani pa verzi kuma prapora br. Gangla: »Domovina, vedno mislim nate in na neosvojene brate«.

Zbor industrijskih korporacij na Bledu

Bled, 4. avgusta. Centrala industrijskih korporacij kraljevine Jugoslavije je letos sklicala XXI. zbor na Bledu. Ob odlični udeležbi najvidnejših predstavnikov naše industrije in industrijskih korporacij je predsednik centrale gospod. Avgust Praprotnik otvoril to zborovanje danes ob 10. uri dopoldne v hotelu »Toplice« na Bledu. Predstavniki industrijskih korporacij so imeli že v sredo zvečer daljšo konferenco, na kateri so razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih dnevnega reda, navzlic temu se je danes zborovanje sprlo obilnega gradiva precej zavleklo in je bilo zaključeno šele ob pol 14.

Vprašanje gospodarskega programa

Z veliko pozornostjo so zborovalci poslušali najprej referat generalnega tajnika g. Gjoke Čurčina o gospodarstvu v zvezi s svetovno politiko in o vprašanju gospodarskega programa. Referent je prikazal razvoj gospodarske politike v velikih državah v zvezi z razvojem svetovnega gospodarstva, ki kaže znake v pravcu močne ponovne depresije. Posebno pozornost je posvetil tudi Ameriki in njeni gospodarski politiki ter splošnemu oboroževanju. V tej zvezi je poudaril, da je za vojno pripravljenost trajne vrednosti predvsem dobro organizirana industrija za potrebe gospodarstva v mirovni dobi. Zato nastane vprašanje, kakšen program je potreben, da se v današnjih razmerah razvije industrija v obsegu in sestavi, ki najbolje ustreza naši državi, našim naravnim pogojem, konsumnim potrebam prebivalstva, potrebam izvoza, kakor tudi interesom vseh pokrajin države.

Pojem gospodarskega programa se je v teku časa bistveno spremenil. Politična nesigurnost in socialni pokreti so imeli za posledico, da so države pričele svoje etastične ukrepe, do konkretnjega programa pa je prišlo samo v državah s totalitarnimi ali sličnim režimom, kjer je izvajanje takega programa tudi lažje. Tudi v teh državah se program spreminja po političnih ciljih, etatizmu se vedno bolj širi, privatna iniciativa pa prihaja pod diktat oblasti. Po presoji statističnih podatkov v teh državah, ki naj prikazujejo gospodarski razvoj, je treba postopati oprežno. Kar se tu prikriva, se pokaže v državnih proračunih, ki so zelo narasli, izdatke pa končno krijejo gospodarstveniki.

Mnogo težje si je zamisliti postavitev gospodarskega programa s stalnimi smernicami v državah, kjer se nasproti interesi gospodarskih panog ne morejo prebroditi in premostiti z diktatom in kjer je treba upoštevati poleg interesov dotične države tudi ukrepe in spremembe v sosednjih državah. Tak program bi se moral stalno spreminjati in ne bi ustrejal gospodarstvenikom, ki stremijo po čim večji stabilnosti in sigurnosti, da bi lahko vršili svoje kalkulacije na trdnje osnove.

Zahteva, da se tudi pri nas postavi gospodarski program, ni nova in ne izvirna vedno iz enakih pobud. Pogosto se ta zahteva postavlja iz političnih, frazeoloških in demagoških razlogov, brez jasne predstave, kako naj bi ta program dejansko izgledal. Naša industrija misli predvsem na pomanjkanje jasne linije v pogledu vladne produkcijske politike. Zlasti ji ni jasno, ali želi država izvajati izključno kmetijsko ali pa poleg nje v sodelovanju s kmetijstvom tudi industrijsko politiko. Naša administracija je v primeru z administracijo v zapadnih državah nedovoljna. Pri nas se daje primat politiki in zvežem pred strokovnimi razlogi, tako da bi bilo tudi pri ugodnejših gospodarskih pogojih težko izvajati najenostavnejši gospodarski program. Mi ne vemo in nismo v moči ne moremo vedeti za osnovne smernice naše gospodarske politike, ki naj se izvaja. Zato moramo pogosto ugotavljati nesoglasja med posameznimi ukrepi, zlasti v fiskalnem pogledu. Željo gospodarstvenikov po gospodarskem programu je treba torej tolmačiti kot željo, da se omejijo možnosti etastičnih podvez, da se prepreči izdajanje nezadostno pripravljenih, negospodarskih zakonov in predpisov, ter nepravilno in svrhi neodgovarjajoče izvajanje obstoječih zakonov brez predhodnega sodelovanja z našimi gospodarskimi organizacijami. Če zahtevamo konkretiziranje gospodarskega programa, se moramo zavedati delitev, ki ne gredo v prilog industriji, to so okrepitve etatizma, okrepitve vpliva kmetijstva in interesov državne obrambe.

Vprašanje gospodarskega sveta

Mnogi naši industrijci in gospodarstveniki vseh družabnih in gospodarskih slojev sveta. Gospodarski svet bi tvorili predstavniki vseh gospodarskih in družabnih slojev, ki imajo več ali manj nasprotujoče si interese. V takem gospodarskem svetu bi se razvile brezkončne in nekoristne diskusije o problemih, o katerih si danes niti strokovnjaki niso na jasnem.

Najprimernejše bi pač bilo vzdrževati zveze s posameznimi merodajnimi organi v ministrstvih, s člani vlade in narodnega predstavnika in s posameznimi ustanovami in organizacijami ter zahtevati sodelovanje ter medsebojno izmenjavanje argumentacij. Preden se gospodarske organizacije obračajo na pristojna oblastva, bi morale skušati med seboj najti kompromis, ker bi bile v tem primeru žrtve manjše kakor tedaj, če mora oblastvo odločiti v spornih vprašanjih ali če mora končno zametati privatno iniciativo z ustanovitvijo državnih ustanov. Državna oblast naj bi dajala gospodarstvu pobude, država pa sama ne bi smela biti zainteresirana v gospodarskem življenju.

Program za izgraditev industrije

O vprašanju gospodarskega programa s posebnim oziranjem na razvoj industrije je podal poseben referat glavni tajnik Zveze industrijev v Ljubljani dr. Adolf Golja, ki je med drugim izvajal naslednje: Brez dvoma mora država gospodarska politika vplivati na razvoj gospodarstva v državi, zlasti pa na razvoj in poslovanje industrije. Že v prvih letih po vojni se je na merodajnih mestih pojavilo prizadevanje, ki ni bilo naklonjeno razvoju industrije v bližini državnih mej. Takrat je bila postavljena celo zahteva, da je treba važnejše industrijske naprave z delavstvom vred prenesti v notranjost države. Proti taki demontažni politiki sta se takrat uprli zlasti Slovenija in Vojvodina, kar ni ostalo brez učinka. Ven-

Predsednik centrale g. Avgust Praprotnik je pozdravil predstavnike državnih oblasti, industrijskih korporacij in tiska, na kar je orisal namen konference, ki je bila sklicana, da nudi industrijem možnost iznesti svoje želje. Konferenca naj tudi opozori odgovorne faktorje na upravljene zahteve industrije, ki so bile že prej iznesene, zlasti tudi v resoluciji zadnjega zbora Centralne industrijskih korporacij dne 13. aprila t. l. S konference so bile poslani vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku, pozdravne brzojavke pa ministrskemu predsedniku, finančnemu ministru in trgovinskemu ministru.

dar se slične tendence ponovno pojavljajo od časa do časa in je treba vedno znova preprečevati merodajne kroge, da se more industrija razvijati tam, kjer obstajajo naravni pogoji za razvoj; kar se pa Slovenije tiče, je treba vedno poudarjati, da smo agrarno pasiven del države, ki mora iskati zaslужka v industriji.

Vsaših je vladala glede ustanovitve industrijskih podjetij svoboda, danes pa je pravni položaj bistveno spremenjen. Za ustanovitve industrijskega podjetja, ki ima večji pomen za državno obrambo, je po zakonu potrebno dovoljenje trgovinskega ministrstva. Kot taka podjetja se smatrajo danes z malimi izjemami vsa industrijska podjetja. V praksi se je pokazalo, da trgovinsko ministrstvo pri reševanju prošnje ne postopa po vnaprej določenih smernicah. Predsednik centrale g. Avgust Praprotnik je že na zadnjem zboru opozoril na nevrzhen položaj v tem pogledu in je naznačil smernice za pravilno tretiranje problema industrializacije. Pogrešno pa bi bilo razumeti ta izvajanja v smislu zahteve po splošnem gospodarskem načrtu. Zavedamo se, da ne smemo delati nevarnih in nepotrebnih eksperimentov. Na drugi strani pa je jasno, da mora trgovinsko ministrstvo pri podajenju dovoljenj za industrijska podjetja postopati po vnaprej določenih smernicah. Tu ne gre za vprašanje splošnega gospodarskega programa, ki bi se nanašal na ves problem produkcije in na trgovinski promet. Tako močno poseganje države ne bi bilo potrebno. Nam je le potreben načrt, po katerem naj se razvija naša domača industrija. V okviru državne industrijske politike je treba določiti, katere vrste industrij je treba izgraditi v interesu narodnega gospodarstva in katere industrije naj se ne ustanovljajo, ker njihova ustanovitve ne bi bila v interesu države in narodne obrambe. Določiti je treba tudi enotne smernice o tem, v kakšnem obsegu naj se dovoli udeležba tujega kapitala v industrijskih podjetjih.

Vsa ta vprašanja se rešujejo brez določenih smernic, čeprav je jasno, da tako važne odločitve ne bi smele biti odvisne od svobodnega preudarka državnih funkcionarjev, ki predmet slučajno rešujejo. Podjetnik, ki želi danes plasirati svoj denar v industrijo, nima nobene orientacije o tem, v kateri industrijski panogi lahko pričakuje zaščito in pomoč in ni redek primer, da podjetnik izvrši obširne priprave za ustanovitve podjetja njegovo prošnjo za prodorno dovoljenje pa oblastvo zavrne, verjetno iz načelnih razlogov, o katerih pa širši krogi interesentov niso informirani. Ker nimamo načrtne industrijske politike, podjetnik tudi ne more vedeti, ali lahko računa z obstoječo carinsko zaščito za daljšo bodočnost ali ne.

O programu za izgraditev industrije naj razpravlja posebna anketa

O programu za izgraditev industrije bi bilo treba razpravljati na posebni anketi, ki naj jo skliče trgovinsko ministrstvo. Na tej bi morali sodelovati poleg predstavnikov resornih ministrov in vojne uprave predstavniki vseh vodilnih gospodarskih korporacij in organizacij. Razpravljalo pa naj bi se o tem, katera industrijska podjetja je treba v interesu narodnega gospodarstva in državne obrambe na novo ustanoviti oziroma razširiti, v katerih krajih in področjih države naj se pospešuje gradnja novih in razširjanje obstoječih podjetij iz socialnih razlogov, z ozirom na razpoložljive surovine in iz razlogov državne obrambe. Nadalje je treba določiti, katere vrste industrij ne kaže graditi in širiti z ozirom na to, da se ne uničijo že obstoječe in konkurenčne sposobnosti podjetja, ki so glede na svojo kapaciteto zadostna za kritje domače potrebe in za izkoriščanje izvoznih možnosti. Določiti je treba jasno stališče državne industrijske politike nasproti državnim podjetjem in glede konkurenčne privatne delavnosti. Končno je treba določiti smernice državne industrijske politike glede na inozemski kapital.

V tej zvezi je še poudariti, da so interesi industrije tesno povezani z interesi kmetijstva. Padenje in naraščanje kupne moči kmetov bistveno vpliva na poslovanje industrije, zato naj razumna industrijska politika vedno upošteva interese našega kmetijstva.

Izvajanja našega ameriškega poslanika g. Fotića

V debati se je najprej kot gost oglašal k besedi naš poslanik v Zedinjenih državah, minister g. Fotić, ki je opozoril predstavnike industrije na pomen ameriškega trga, ki lahko nudi naši nacionalni produkciji še velike možnosti za plasiranje proizvodov. To je za nas tem važnejše, ker je danes Amerika skoro edini svobodni trg, ki ne pozna kompenzacijskih kontingentov in kliringov. Zedinjene države so v zadnjem času sklenile številne nove trgovinske pogodbe, in pravkar je bila podpisana med Zedinjenimi državami in Anglijo pogodba. Ta pogodba prinaša tudi drugim državam, ki uživajo največje ugodnosti, občutno znižanje ameriških carinskih postavk. Ameriška pogodba z Anglijo obsega nič manj nego 700 carinskih postavk. Češkoslovaški je v zadnjih letih že uspelo ogromno povečati svoj izvoz v Ameriko in tudi mi moramo ameriškemu tržišču posvetiti največjo pozornost. Minister g. Fotić je še posebej opozoril našo živlisko industrijo na velike možnosti izvoza mesnih izdelkov v Zedinjene države, zlasti šunke. Poljska je že lani izvozila v Ameriko za 3 milijone funtov same šunke. Na zahtevo naše industrije je naše poslanstvo v Zedinjenih državah preskrbelo v sodelovanju z ameriškim sanitat-

nam obiskati po dolgotrajnem prizadevanju vse potrebne formulacije za izvoz mesnih izdelkov, ki jih je že pred 8 meseci poslovalo v Beograd, toda doslej žal še ni prišla iz naše države nobena pošiljka šunke.

Debata

V imenu industrije mesnih izdelkov se je g. Chier zahvalil g. poslaniku za prizadevanje, obenem pa je opozoril, da je treba, če hočemo izvažati šunke v Ameriko, v večji meri gojiti mesnate svinje. V nadaljnji debati je g. Kordum iz Karlovca opozoril na potrebo, da se naši domači industriji čim prej pomaga. Postavil je zahtevo po kontroli uvoza, zlasti onih predmetov, na katere dajejo razne države znatne izvozne premije. Inozemska industrijska podjetja dobivajo pri nas velike fiskalne olajšave, domača podjetja pa morajo nositi vsa bremena. Znatne ugodnosti so bile priznane Trepič in Boru, ki imajo že itak ogromne zaslужke, mnoga domača podjetja pa ne zaslužijo nič in morajo plačevati vse davke.

V imenu železne in kovinske industrije je govoril g. Zvonimir Martinković, ki je iznesel zlasti vprašanje carinske zaštite kovinskih proizvodov, ki jo je treba revidirati glede na obstoječo zaščito polfabrikatov in surovin, zlasti pri železu. Naša industrija kovinskih in železnih izdelkov ima dejansko le malenkostno zaščito, ker mora dražje kupovati polfabrikate in surovine. Zahteval je tudi, da se sedanji sistem ofernih licitacij za državne dobave temeljito revidira in da se uvede sistem neposredne oddaje naročil. G. Bilinski iz Zagreba je poudarjal, da država gradi velika podjetja, potem pa sama uvaža stvari, ki jih naj ta podjetja proizvajajo. Omenil je tudi primer uvoza inozemskega premoga za naše železnice. Državni denarni zavodi zbirajo prihranke naroda, ki jih ti zavodi potem dajejo po nizki obrestni meri raznim državnim podjetjem, privatna industrija pa mora plačevati še vedno izredno visoke obresti. Zato je treba čim prej rešiti vprašanje industrijskih kreditov.

Kmetijstvo in industrija

Kot predstavnik kmetijstva se je oglašil k besedi bivši minister dr. Franješ. Opozoril je na relativno prenaseljenost naše države in je poudaril, da je tudi za kmetijstvo edina pot iz sedanjega težkega stanja, če se naša država industrializira. Zato je doseči solidarnost interesov med kmetijstvom in industrijo.

Ostali referati

V nadaljnjem poteku zborovanja je generalni tajnik g. Čurčin podal zanimiv referat o socialnih vprašanjih s posebnim oziranjem na vprašanje skrajšanega delovnega časa in minimalnih mezd. Namestnik generalnega tajnika dr. Cvetko Gregorić pa je podal tri obsežne referate, in sicer o pokojninskem zavarovanju nameščenec, o obremenitvi industrije z javnimi bremenami in o financiranju banovin. Nadaljnja dva referata o financiranju občin in o potrebi revizije trgovinske zakonika je podal tajnik dr. Vuk Živadinović.

Ob zaključku je bivši minister g. Vošnjak kot član mednarodne organizacije »Veselje in delo« opozoril na potrebo ustanovitve slične organizacije v naši državi.

Zaposlenost v posameznih gospodarskih panogah

O gibanju skupnega števila zavarovancev pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani v mesecu juniju smo že poročali; v tem mesecu je v primeru s prejšnjim mesecem število zavarovancev naraslo za 3170 (lani je znašal prirastek 4095) in je znašalo povprečno število zavarovancev v juniju 103.586. Sedaj objavlja Okrožni urad še podrobne podatke za posamezne gospodarske panoge. Največji del prirastka od maja do junija odpade na gradbeno stroko, kjer se je število zavarovancev zaradi sezone povečalo za 1746 (lani v juniju za 2231), in sicer pri gradnjah nad zemljo za 977, pri gradnji cest, železnic in vodnih zgradb za 142 in v industriji gradbenega materiala za 627. Nadalje je v tem mesecu naraslo število zavarovancev v gozdno-žagarski industriji za 403, v tekstilni industriji za 200 in v gostinskih obratih (turistična sezona) za 309.

V primeru z lanskim junijem je bilo letos v juniju število zavarovancev za 3983 višje. Medtem ko je pretežni del enomesečnega prirastka odpadel na gradbeno stroko, nam kaže statistika primerjave z lanskim junijem, da gradbeno delavnost ni dosegla lanskega obsega, kajti od lanskega junija je število zavarovancev pri gradnjah nad zemljo nazadovalo za 249 na 8501, pri gradnjah železnic, cest in vodnih zgradb pa za 53 na 3159; le industrija gradbenega materiala zaznamuje povečanje za 250 na 3773.

Skoro vse ostale stroke kažejo povečanje zaposlenosti v primeru z lanskim letom. To velja predvsem za lesno stroko, kajti v gozdno-žagarski industriji je število zavarovancev naraslo od lanskega leta za 772 na 9017, v industriji za predelovanje lesa pa za 447 na 4321, tako da znaša v lesni stroki celotni enoletni prirastek 1219 zavarovancev.

V tekstilni industriji se je od lanskega leta število zavarovanih delavcev povečalo za 665 na 16.605, v oblačilni industriji pa za 259 na 5414, nadalje v čevljarški industriji za 238 na 3226 in v usnjarski industriji za 109 na 2262, v kemični industriji za 315 na 2326, v živilski industriji za 100 na 3886, v kovinski industriji pa le za 85 na 7870, v papirni industriji le za 24 na 1992 ter v gostinskih obratih samo za 12 na 3483.

Povečan obtok bankovcev

Najnovejši izkaz Narodne banke od 31. julija zaznamuje v zadnjem tednu julija povečanje zlatih rezerv za 0,3 na 1837,2 milijona din (lani 1686,1). Devize, ki se ne vtejejo v podlago, so v nasprotju s prejšnjima dvema tednoma, ko so nazadovale skupaj za 77,2 milijona din, zopet narasle za 6,7 na 361,4 milijona din (lani 723,3). Menična in lombardna posojila so v zadnji četrtini julija znova narasla za 17,1 na 1574,0 milijona din (lani 1580,6).

Obtok bankovcev se je zaradi užitka precej povečal, in sicer za 251,3 milijona din, tako da je ob koncu meseca dosegel izredno višino 6142,3 milijona din (lani 5687,2), to je za preko 100 milijonov več nego ob koncu prejšnjega meseca, ki je obtok po 11 letih prvič presegel 5000 milijonov.

Jo 6 milijard. To povečanje obtoka bankovcev je nastalo predvsem zaradi zmanjšanja obveznosti na pokaz, in sicer za 222,2 na 2255,7 milijona din (lani 2177,4); pri tem so privatni žirovi računali nazadovali za 28,0 na 1275,7 milijona din (lani 1198,9).

Vrednost zlate podlage skupaj s oficialno premijo je znašala 31. julija 2360,8 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 28,11% (prejšnji teden 28,20%).

Borze

4. avgusta

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v grških bonih po 29.125. Nemški klirinški čeldi stanejo v Ljubljani 14,79, v Beogradu 14,7392 in v Zagrebu 14,78 oziroma za konec avgusta 14,65 in za konec septembra 14,60.

Na zagrebškem efektinemu tržišču je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 482 — 484. Do zaključka je prišlo le v 8%. Blairovemu posojilu po 98,25 (v Beogradu po 98).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2381,65 — 2396,25 Berlin 1749,02 — 1762,90, Bruselj 737,70 — 742,76, Curih 996,45 — 1003,52, London 213,06 — 215,12, New York 4331,01 — 4367,32, Pariz 119,32 — 120,76, Praga 150,13 — 151,24, Trst 228,70 — 231,78.

Curih. Beograd 10, Pariz 12, London 21,4125, New York 437,75, Bruselj 74,00, Milan 23,0250, Amsterdam 238,90, Berlin 175,60, Dunaj 32,50, Stockholm 110,40, Oslo 107,60, København 95,60, Praga 15,10, Varšava 82,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 482 — 484, 4% agrarne 61,50 — 63, 4% severne agrarne 61,75 — 62,50, 6% begluške 93 — 94, 6% dalm. agrarne 92 — 92,50, 7% stabiliz. 98,50 den. 7% invest. 99,43 — 100, 7% Drž. hip. banka 99 den. 7% Blair 93,50 den. 8% Blair 98 — 98,75; delnice: Narodna banka 7275 den., PAB 230 den., Trboveljska 180 — 190, Narodna šumska 15 den., Gutmann 55 bl., Sečerača Osijek 100 — 120, Osiječka ljevaonica 180 den., Isis 25 den., Dubrovačka čka 350 — 370, Našice 730 bl., Jadranska 350 — 370.

Beograd. Vojna škoda 483 — 484, 6% begluške 92,75 — 93,25 (93), 6% dalm. agrarne — (92), 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 93,50 — 94, 8% Blair 97,75 den. (98), Narodna banka 7280 — 7300, PAB 230 — 231,50.

S P O R T

Državno prvenstvo v tenisu

V ponedeljek so se v Zagrebu začela tekmovanja, v katerih nastopajo vsi najboljši predstavniki belega sporta.

Zagreb, 3. avgusta. V ponedeljek se je v Zagrebu pričelo državno prvenstvo v tenisu. Razen Punčeca, Palade, Kukuljevića in Mitlića, ki bodo nastopili šele v semifinalu, igrajo prvaki Beograda Radovanović, dalje prav tako iz Beograda Ristić, Laslo, Kumanović, Mogin in drugi. Veliko zanimanje je vzbudil pri publiku nastop starega asa Schäfferja. Od Zagrebčanov sodelujejo vsi igralci A lestvice, kakor Kukuljević T., Friedrich, Kováč. Letos je tudi damska konkurenca izredno močna. Sicer najbrže državna pravilna Kovačeva ne bo igrala, zato bo pa za ostala mesta borba zelo zanimiva. Favoritkinja damske konkurence je vsekakor mala Florianova, nevarne asprtnice ji pa bodo Serenec, Pupić, Andjelković, Jovanović. V juniorskem prvenstvu bo finalist skoro gotovo Smerdu, za vstop v finale na drugi strani pa se bosta borila Blanke in Branović. Ljubljano zastopata Šivic in Smerdu, dalje so prišli še iz Maribora Albenže in Tončić, iz Celja pa Fabian in Gorick.

Dodaj se je odigralo nekaj zanimivih partij, od katerih naj naštejemo nekatere: A-kategorija: Bojović—Šarić 1-6, 7-6, 6-3. Bojović je po enoletnem premoru zopet uspešno nastopil. Smerdu—Branović 6-0, 6-1. Laslo—Smerdu 5-7, 6-3, 6-2. Izvrstni Beograjčan, ki lani zaradi pomanjkanja turnirjev ni bil na ranglisti, je pokazal lepo zalogo znanja proti nekaj tudi in disponiranemu Smerduju, sicer pa je bila njegova zmaga povsem zaslužena. Izvrsten je bil zlasti na mreži. Ristić—Šivic 7-5, 8-6. Šivic je vodil že 5-2 v prvem setu, nato pa je Ristić z »pimperskoc« igril, ki Šivicu ne leži, dobil dva seta po dolgi borbi.

B-kategorija: Smerdu—Goršek 6-2, 6-3. Šivic—Krzmar 6-3, 8-6. V naslednjem kolu bo igral Smerdu ponovno proti Laslu.

Juniorji: Smerdu—Šarić 6-0, 6-1. Smerdu—Mitlić 6-2, 6-3. Smerdu—Aistriz 6-2, 6-3. S to zmago se je Smerdu plasiral v semifinale, ki ga bo igral najbrže z juniorskim prvakom Beograda Jurisićem.

O nadaljnjem poteku turnirja bomo še pisali.

Ženske za žogo

Ljubljana bo gledala žensko nogometno tekmo v nedeljo dopoldne.

O ženski nogometni tekmi, ki bo v nedeljo v Ljubljani krožila najrazgibanejša mnenja. Res je, da je to za naše razmere nekaj neobičajnega, toda nič ne škodi, če se sami na lastne oči prepričamo, predvsem o estetičnem vtisu, ki ga bo zapustila ta prireditelj. Po tekmi bo mogoče izreči jasnejše besede o pokretu, ki je zažel neke naše kraje in klube tj. o ženskem nogometu.

Pri nas v Jugoslaviji je le nekaj klubov, predvsem zagrebški Zagreb in Bata, ki gojijo ženski nogomet. V ostalem se je že sivež ženskih sportov izjavil proti ženskemu nogometu ter navaja razne vzroke, na katere naslanja svoje odločilo. Ne stališče. Zato pa še ni rečeno, da ta nogomet ne bi imel svojih zagovornikov in pristavež.

Glede sestave enajsterice, ki bo nastopila proti Bnu, še toliko, da igrajo pri naših tudi tri Ljubljankinje, znane hanašice, in sicer: v golu Cimpermanova, kot branilce Omanova in kot leva napadalka Bernikova.

Blagovna tržišča

ČICAGO

Chicago, 4. avgusta. Začetni tečaji: pšenice: za sept. 67,25, za dec. 69,25, za maj 71,50; koruza: za sept. 64,6250.

+ Winnipeg, 4. avgusta. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 76,3750, za dec. 75,25. + Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendence mirna. Pšenica: nova (78 kg): baška 146 — 150; sremenska 146 — 149; banatska 146 — 152; potiska 152 — 159; Koruza: baška 124 — 126; banatska 121 — 123. Oves: baški 114 — 116 alavonski 115 — 117. Jčmen: baški in sremski 64/65 kg 135 — 140. Moka: baška »Og« in »Ogg« 255 — 265; »2« 235 — 245; »5« 215 — 225; »6« 195 — 205; »7« 165 — 175; »8« 110 — 115. Fižol: baški sremski v vrečah 117,50 — 125. Otrobi: baški sremski 92,50 — 97,50.

BOMBAJ

+ Liverpool, 3. avgusta. Tendence stalna. Zaključ. tečaji: za avg. 4,70 (prejšnji dan 4,72, za okt. 4,77 (4,74), za dec. 4,82 (4,79).

+ New York, 3. avgusta. Tendence stalna. Zaključ. tečaji: za avg. 8,42 (8,47).

Nenadna smrt priljubljenega moža

Brežice, 4. avgusta. Dne 1. avgusta je v Brežicah preminul državni upokojenec g. Jakob Korent. Smrt ga je zgrabila v najlepši moški dobi. Pred 11 leti je prišel iz Novega mesta sem v naše Posavje in je vodil s svojo marljivo družico gostilno brežiškega Narodnega doma. Kmalu je postal Jaka zaradi svojega vselega značaja in poštenosti splošno priljubljen. Mirno lahko trdimo, da ni imel nobene sovražnika v vsem velikem krogu svojih znancev.

Udeležstvo se je zlasti kot lovec. Z naravo je bil sploh povezan in ni zamudil nobene prilike, da ne bi pohitel s prijatelji in znanci v prirodo.

Vzorno je bilo njegovo rodbinsko življenje. Dober soprog in skrben oče je prizadel ljubljnim svojcem edino zlo s tem, da se je prekmalu poslovil za vedno od njih. Naj jim bo v tolažbo, da so storili vse, kar je bilo mogoče, da bi ohranili ljubljenu rajnkemu življenje. Mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti in gomile cvetja so pokazale, kako priljubljen je bil rajnik. V imenu Njokla se je pred hiko žalostni poslovil od njega starosta br. dr. Zdošek. Preden ga je zemlja sprejela v svoj objem je zapela trobenta mrtvimu lovcu poslednji pozdrav. Na izredno želo pokojnikove obitelji se pevc, ki so bili sicer polnoštevilni zastopniki, niso poslovlili s kako žalostinko. Ohranili bi bomo trajen spomin, tvojim hudo prizadetim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

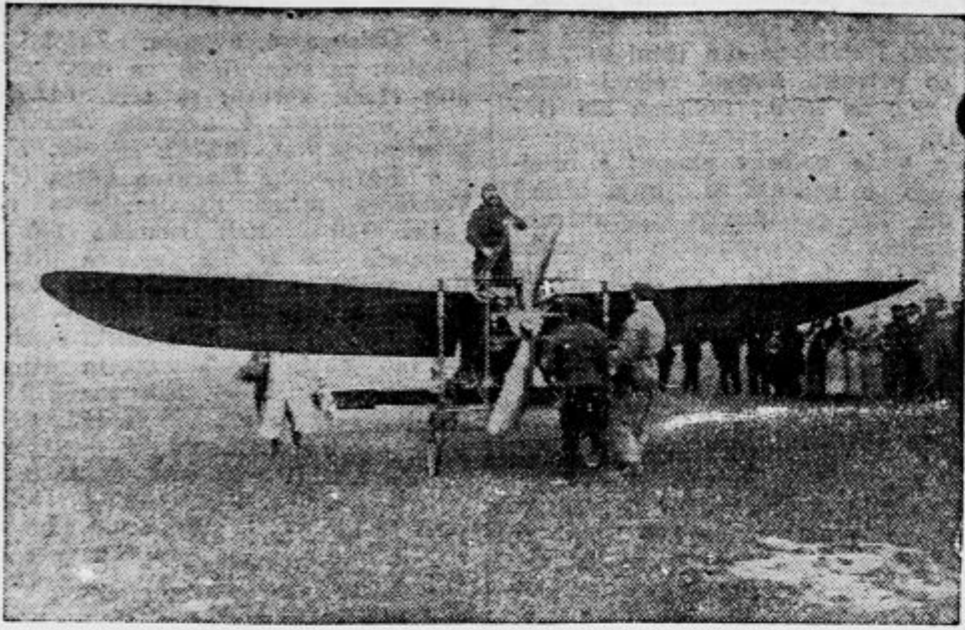
Tekma bo ob 17.30 na igrišču ob Tyrševi cesti.

V nekaj vrstah

Nedavno smo objavili vest o konferenci za ustanovitev II. nogometne nacionalne lige, ki je bila v nedeljo v Osijeku in zapisali med drugim, da je bil na tej konferenci navzočen tudi zastopnik ljubljanskega nogometnega podsaveza. Na željo upravnega odbora LNP ugotavljamo naknadno, da na tej konferenci ni bilo nobenega zastopnika LNP niti nobenega predstavnika njemu podrejenih nogometnih klubov in sicer iz razloga, ker LNP in njegovi klubi nimajo nobenega interesa za ustanovitev takšne lige. Tolkilo, da bodo čitatelji vedeli, da se klubi LNP za to drugo ligo sploh ne zanimajo!

Beogradska podzveza ženskih sportov je na svoji zadnji seji zavzela precej hudo stališče proti ustanovitvi ženskih nogometnih klubov in odigravanju ženskih nogometnih tekem. Podzveza objavlja oficijelno, da ni in tudi v bodočem ne bo imela nikesar skupnega s kakršnokoli žensko nogometno tekmo. Po razpravi s tehničnimi referenti je prišla celo do zaključka, da ta sportna panoga za žensko mladino sploh ni primerna.

Jubilej Bleriotovega poleta čez La Manche

Nedavno so v Franciji obhajali 30-letnico Bleriotovega poleta čez Rokavski preliv. Na sliki vidimo Bleriota o priliki pionirskega poleta v Calaisu

Daljnogled za sto milijonov zvezd

Zvezdarna na Mountu Palomaru v Kaliforniji

Po mnogomesečnem delu je končano poliranje velikanskega jeklenega okvira za petmetrsko lečo največjega teleskopa na svetu, ki ga bodo postavili v zvezdarno na Mountu Palomaru v Kaliforniji. S tem so napravili v tem velikem podjetju spet korak naprej. Lok, ki so ga sedaj dokončali, so morali izdelati tako, da predstavlja z natančnostjo petih tisočink angleškega palca (angleški palec meri 2 in pol centimetra) popoln krog. Pri tem je šlo za maso, ki tehta 150 ton in ki je tako visoka, da so jo morali v Pittsburgu, kjer so jo izdelali, za prevoz razdeliti v tri dele.

Šest mesecev se je okvir v polirnici vrtil v brusilnih pripravah in odbrusiti je bilo treba nad dve tona jeklene površine. Med tem delom se je jekleni okvir zvežlil za trinajst tisočink palca zavoljo sončne

toplote, ki je prodirala skozi streho in treba je bilo posebnih ukrepov, da so to razliko popravili. Končno so inženjerji zgradili ogromen zaslon iz izolirane mase, ki je zadrževal učinke sončne toplote.

Od daljnogleda, ki ga gradijo s tolikšno bistroumnostjo in težavo, pričakujejo izrednih uspehov. Astronomi domnevajo, da bo z njegovo pomočjo prišlo 1500 milijonov zvezd v območje človeškega vida. Bo dovolj močan, da bi opazovalec z njim opazil svetlobo več tisoč kilometrov oddaljene sveče in 387.000 km oddaljeni mesec se bo približal na 80 km. Tako je pričakovati, da bodo s tem orjakom rešili razne skrivnosti, ki zanimajo človeštvo že dolgo časa, med drugim n. pr. skrivnost Marsovih »prekopov«, o katerih še danes ne vemo, da-li so prevara ali pa resničnost.

15 tisoč km za izgubljeno zaročenko

Kako je mati spravila razsipnega sina pod skrbstvo

Pravični princ, ki prepotuje ves svet, da bi našel izgubljeno dekle, si je to lahko privoščil, zaljubljenec iz resničnega življenja pa ne — tako misli vsaj neka mati v Kapskem mestu, ki mora gledati, kako zapravlja nje sin tisočake, da bi našel »izvoljenko svojega srca«.

Ta sin, po poklicu farmar, se je zaljubil v neko dekle, s katero se je seznanil v kopališču 100 km od svoje farme. Čeprav je dekle že davno odpotovalo, obišče ta mladi mož dvakrat na teden kopališče v upanju, da jo bo tam srečal. Doslej je

prepotoval na ta način že 15.000 km s svojim avtomobilom, a farmo je popolnoma zanemaril.

Kupil si je najmodernejših oblek, da bi dekletu ugajal, ko bi se srečala. Mati je morala obupno gledati, kako je kopnelo imetje, za katero je bilo treba desetletja trdega dela. In nazadnje si ni znala drugače pomagati, nego da je sina sodelšču zatožila kot razsipnika. Sodišče je za sedaj odločilo, da mu odvzame pravico do razpolaganja z imetjem, ki sta ga pridobila oče in mati.

Bencinski vod pod zemljo

Na francoskem gradijo iz obrambnih razlogov 450 km dolg cevovod za bencin od Saint Nazaira ob Atlantskem oceanu do mesta Montargisa v Srednji Franciji. Za zgradbo tega dovoda je parlament že v maju dovolil visoke kredite. Cevi polagajo vse pod zemljo, da jih sovražnik ne bo mogel uničiti in da izgube zavoljo izhlapevanja ne bodo prevelike.

V zraku je hotel pristati

Zadnjega letalskega mitinga v Debrečinu se je udeležil tudi neki angleški sportni letalec. Ta bi bil kmalu postal žrtev usodne fate morgane. Zavoljo nje je menil, da je že dosegel tla, med tem ko je bil v resnici še 300 m nad zemljo. Hotel je pristati v zraku in je tresel na tla. K sreči je dobil lažje praske, med tem ko se je letalo popolnoma razbilo.

Obglavljena od letala

Na nekem letališču v bližini Meinigena v Nemčiji se je vadili jadralni letalci. Nenaden sunek vetra je eno izmed jadralnih letal pritisnil k tlu, eno izmed kril je oplazilo pri tem neko 76 letno staro in jo dobesedno obglavilo.

Opij

Znanega francoskega pisatelja Jeana Cocteauja je policija z dvema igralkama zasačila v neki sobi v Toulonu, ko so kadili opij. Policija je sestavila protokol, ki ga je izročila državnemu pravdnistvu.

Katera izmed njih bo miss Amerika?

Šest mladih Američank (na sliki) so potegale za zmagočnico miss Amerike 1933.

Velikanska gradbena dela v Angliji

Angleški minister za narodno zdravje Elliot je podal zanimivo poročilo o gradbenih delih v Veliki Britaniji.

Po tem poročilu so zasebniki zgradili lansko leto 257.000 hiš, med temi 42.447 za ubožnejše sloje. Mesta in občine so izdale za nove hiše 722.000.000 funtov šterlingov, zasebna podjetnost pa je potrošila približno isti znesek. Od svetovne vojne sem sta si več nego dva milijona ubožnih pridobila hiše. Za asanacijo slumov, ubožnih četrti, so izdali velikanske vsote in gradbeni načrti predvidevajo tukaj zgraditev 631.000 hiš. Do konca letošnjega marca so od tega zgradili že 205.000 hiš.

Nekaj za starše

Mast odvaja, zato je zelo pripravna za mršave otroke, ki trpijo zavoljo zaprtja. Najboljše odvaja je v tem oziru točena smetana, razredčena z oslajeno vodo. Nepotrebno je mučiti otroke s poukom, dober niso godni za šolo. Možgani otrok pred šestim letom so še premalo razviti, da bi mogli opravljati duševno delo. Nikar ne mislite, da pomeni ponavljanje iz otroških ust že resnično umevanje.

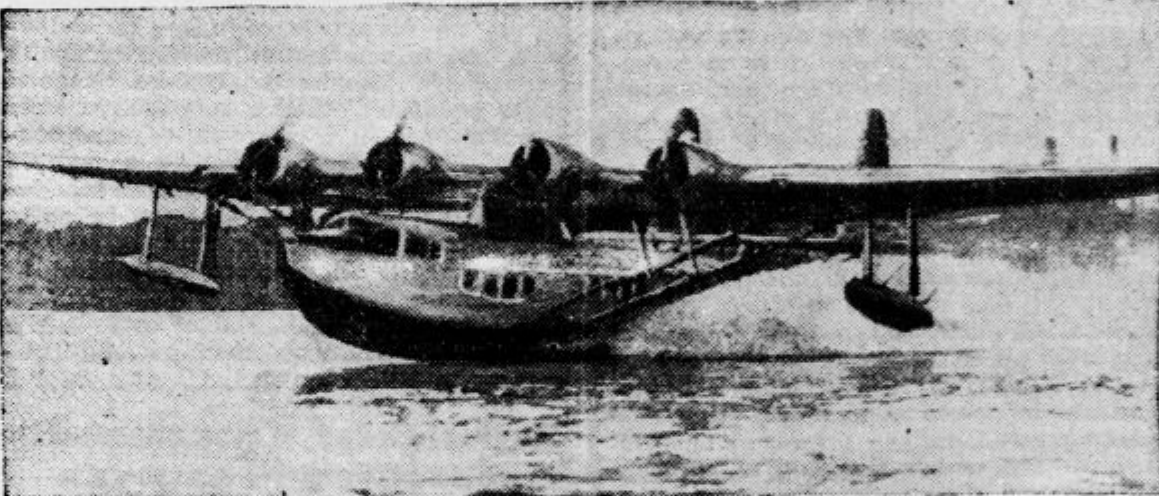
Otroke je važno privaditi na razočaranja. Naj vedo, da ne morejo dobiti vsega, kar bi hoteli. Navadijo naj se sprejemati z mirom, če nečesa ne dosežejo. Seveda pa tu ne smemo pretiravati, kajti otroci potrebujejo po drugi strani mnogo veselja za svoj razvoj.

Otroci so telesno razmeroma zmogljivejši od odraslih. Opazujte jih samo, kako so v igri po cele ure podjogo, ne da bi se utrudili. To je zavoljo tega, ker je otroško srce v primeri z množino mišic, ki jo mora oskrbovati, dosti večje.

Zverinsko maščevanje

V Filipestiju pri Galacu na Rumunskem se je zgodil nenavadno surov zločin. Neki delavec je obtožil svojega tovariša, da mu je ukradel hlače, po kratkem prepričanju ga je pobil na tla, ga privezal potem k nekemu drevesu in mu žgal podplate z žarečim železom. Žrtev se je ona svestila, na kar jo je grozovitež polil z vodo in ji pri tem izbil zobe. Surovega zločinca so pozneje prijeli, žrtev pa so morali prepeljati v bolnišnico.

„China Clipper“ je izginil

V Ameriki žalujejo nad izgubo velehidroplana »China Clipper«, ki je izginil med vožnjo nad Tihim oceanom. Za vodnim letalom, s katerim se je vozil tudi eden najožjih sodelavcev polkovnika Lindbergha, so našli na morju samo velike madeže olja. Na sliki vidimo hidroplan pred startom v San Franciscu

Plavanje naj postane ljudski sport!

Na Finskem, kjer je mnogo jezer, se morajo vsi naučiti plavanja

Na Finskem je v zadnjih časih utonilo mnogo oseb in to je povzročilo gibanje, ki zahteva, naj vlada uvede obvezen pouk

plavanja v vseh šolah. Zagovorniki te zahteve pravijo, da je neznosno, da so baš v »deželi tisoč jezer«, kakor imenujejo Finsko, plavalci dosti bolj redki nego v deželah, kjer je manj prilik za kopanje.

Gibanje, ki zahteva uvedbo obveznega pouka plavanja v šole, je dobilo novo spodbudo zavoljo katastrofe, ki se je primerila pred kratkim v bližini Jaroisa. Ob tamkajšnjem jezeru je pet odraslih ljudi čakalo čoln, v katerem je bilo šest oseb. Deset metrov od brega se je čoln preukucnil. Tri osebe, ki so bile v njem, so utonile, dve sta se oprilek prevrženega čolna in ena sama je splavala na kopno.

Petorica na bregu pa ni mogla pomagati, ker nihče izmed nje ni znal plavati. Od enajstih krepkih, mladih ljudi, ki so bili udeleženi pri tem dogodku, je bil to rej en sam vešč plavanja. In pri tem je treba poudariti, da je Finska dežela sporta in da se bo tam vršila tudi prihodnja olimpiada! Do tedaj pa bodo Fini poskrbeli, da postane tudi plavanje narodni sport.

Z japonskega dvora

Najstarejša hči japonskega mikada odhaja iz templja Jasukini, ki je posvečen padlim

Vojaška vzgoja italijanske mladine

Mladi fašisti se uče rimskega koraka

Radio za enega poslušalca

Mož, ki snema film v pragozdovih Holandske Gvajane

Vsako jutro oddaja neka radijska postaja v Hollywoodu poseben program, ki je namenjen enemu samemu poslušalcu. In sicer Clydeu de Vinna, ki vrti ta čas v pragozdovih Holandske Gvajane v Južni Ameriki nov film o plesih in prastarih obredih zelo malo znanega indijskega rodu Džukov.

Radio je De Vinni edini pripomoček za zveze s civiliziranim svetom. Program mu oddajajo na posebni valovni dolžini in traja vsak dan eno uro. Vsebuje pregled o dnevnih dogodkih, sporočila in želje raznih birojev filmskega podjetja, pri ka-

terem je de Vinna v službi, končno tudi nekoliko veselih zgodb in skladbo.

Glavni del programa pa opravljajo nekateri znani zvezdniki in zvezde iz Hollywooda, kakor Clark Gable, Joan Crawford in Fernand Gravy, ki zaporojo modernemu Robinzonu nekoliko pesmic ali pa ga pozabavajo s kratkimi nagovori. De Vinna, ki ima tako svojevrstne priljubljenosti, je v radijskem področju, veča v Hollywoodu za originala. Ker nima otrok, si s privoljenjem svoje žene v vsaki deželi, kamor ga vodi njegov poklic, adoptira kakšno majhno siroto in tako si je zbral v Hollywoodu celo »mednarodno družino«: iz dveh deklic s Tahitija, nekega kubanskega dečka, majhnega Japonca in havajskega otroka.

Neguš igra tenis

Dvisti abesinski cesar Haile Selassie je menda opustil nado na povratek v Adis Abebo. Razpustil je dvor na Angleškem ter prodal svojo hišo. Zdaj živi popolnoma kot zasebnik v krogu svoje družine v nekem eastbournskem hotelu. Piše svoje spomine, v prostem času pa igra tenis s hotelskimi nameščenici.

Poletje je tu...

In francoska moda se razkazuje ob tem času v svojih okusnih toaletah

A NEKDOTA

Angleški kralj Edvard VII. in kraljica Aleksandra, ki je bila rodom danska princesa, sta obiskala nekoč poljedelsko razstavo v Devonshireu. Ogledala sta si vse razstavne prostore. Ko je bil obhod pri kraju, je kraljica vprašala predsednika razstave:

»G. predsednik, kaj me, da želite najljubše maslo na Danskem?«

Vprašane se je globoko priklonil in vladno odvrnil:

»Velicanstvo, iz Danske prihajajo najboljše kraljice, najboljše maslo pa izdelujejo v Devonshireu.«

VSADK DAN ENA

»Oprostite, naložil sam rdeče vino brez vode!«

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

VIII.

Štiriindvajset ur dopusta.

»Naj ne bo združbe med nama, Jim«, je zdaj spregovoril Barlow, ki mu je bilo očividno nerodno pri duši. Zmerom sva bila prijatelja in tako naj ostane. Če že ne moreva v isti vpregi vleči, naj se pač ločijo: najina pota in mir besedi.«

»Tako se govori«, je prisrčno vzkliknil Kendrick. Tovariši mu je prožil roko in Kendrick mu je je stisnil krepko. Barlow se je čutil dobrodušnega olajšanja.

»Prav tako nima smisla, pri vsem tem pozabljati na posel, ki naju je privedel sem: zaklad. Vseeno je, ali in kako prideva do njega, oba skupaj ali eden izmed našu sam: delila si bova na pol, kaj ne?«

»Tako je, drži. Zdaj si spet stari.«

Doslej ti nisem še natančno označil kraja, Jim, kolikor ga namreč sam vobče poznam. Zdalej ti bom povedal, kar vem, potem bova pa ravnala neodvisno drug od drugega. Kakor mi je rekel Juarez, drži pot mimo treh gorskih vrhov. Ali so to prvi trije, ki sva jih videla, ali pa ti trije za hišo,

ne veva ne ti ne jaz. A najbrž ne bo težko, dognati stvar na kraju samem. Srednji vrh mora biti kakšnih petdeset čevljev višji od ostalih dveh in je zgoraj ploščat. V prepadu med tem in srednjim vrhom rase grmovje, kakor je Juarez pripovedoval. Skozi to goščo se moraš preriti, a držati se moraš čim bližje najvišjega grebena, dokler ne prideš do srede strmine. Tam leži nekaj razmetanih skal, ostanek plaz. Nekje med njimi mora biti vhod v jamo, v kateri se nahaja zaklad. Tako je vsaj rečeno v menihovih zapiskih. To je vse, kar vem.«

»To bodo trije vrhovi za hišo«, je rekel Kendrick.

»Vse se da opraviti v eni sami noči. Kraj ni niti pol milje oddaljen od hiše in se dobro razbere od tod. A kako je z Escobarjem? Naju ni morda prehitel?«

»Escobar ne bo zmogel dirke z nama. Tu je ujet kakor muha v zamašeni steklenici. Ko pade noč, ne sme nosu pomoliti čez obzidje. Podnevi prav tako ne sme haciendi izpred oči. Po tem se mora ravnati prijatelj Escobar. In tega se tudi drži, kakor menim.«

»Kdo pa ti je povedal vse to?«

»Ona sama.«

»A zakaj ga ima zaprtega?«

»Ne zaupa mu. Kdo bi ji to zameril? Računati mora z vsem, ko si je nadela nalogo, uresničiti tako velike načrte; nobene prilike, nobene možnosti ne sme zamuditi.«

»Vrhu tega se tudi njej sami žeja po zakladu, je suho pripomnil Kendrick.

»Saj ničesar ne ve o tem«, je oporekel Barlow, »Escobar drži jezik za zobmi; dovolj je zviti, da bo molčal.«

»Ona pa vendar ve, Twisty. Ve, da je Escobar Juareza zaklal in zakaj. Skoraj prav toliko ve o vsej stvari kakor midva sama.«

»To je res, da mnogo ve«, je pomenljivo odvrnil Barlow, potem pa je zmaljal z glavjo. »Silne reči ima pred sabo, z malenkostmi se ne utegne ukvarjati. S tem nočem reči, da je majhna reč, kar sva zasnovala midva, res pa je vendar, da najine namere ne križajo njene poti. Preveč vsega ima pred sabo, da bi utegnili vstran, da bi segla po najinem zakladu. Vrhu tega je najbogatejša žena v vsej Mehiki. Samo njeni biseri so vredni več kakor stotisoč dolarjev — a njen rubin! Si ga videl? No, malo je kraljev, ki bi si mogli takšne kamne privoščiti za svoje najlepše nedeljske krone.«

»Saj sama trdi, da izhaja iz stare kraljevske hiše«, je hladno pripomnil Kendrick. »Po svojem dednem pravu terja zase vsak zaklad, ki izvira od Montezume.«

»Pa s takšno zahtevo vendar ne bi mogla prodreti, Jim! Vsaj pred sodiščem ne?«

»Ne, razen če bi imela priliko, da vsakemu sodniku pobežaj nekaj šepne na uho«, je zamrmral Kendrick.

Barlow se je zasmejal, nato pa sta opustila ta predmet. Kendrick je poročal prijatelju, kaj se mu je bilo pripetilo medtem; pripovedoval je, da je obzidje zastraženo in da ž njima pod isto streho biva ujeta Amerikanka, od katere očeta skušajo izsiliti odkupnino.

»In če smem Escobarju verjeti, se godi to s pri- voljenjem seniorite Castelmar«, je zaključil Kendrick. Videti je hotel, kakšen vtis bo to dejstvo na-

pravilo na prijatelja. »In to naj bo glavni stan ve- likega nacionalnega upora!«

»Nu, in kaj?« je odvrnil Barlow. »Kaj se to tiče mene? Kdor se razume na takšen lov, temu se naj- brž izplača. Za vraga vendar, kdo pa naju je sem- kaj poslal, da pridigava moralo? Sama naj gleda, sicer pa — temu morilskemu pritlikavcu ne verja- mem niti besedice.«

»A če bi mu verjel, bi ti bilo še zmerom vse eno?« Glas mu je bil tako čudno pridružen. »Nu, Twisty, saj si rekel sam. Najina pota se ločijo. Lahko noč.«

»Lahko noč.«

Odšla sta vsak v svoj spalnico. Kakšni dve uri je Kendrick v temi pri oknu, zrl na vrt in razmišljal. Dvoje je bilo pribito zanj: v haciendi de Monte- zuma ne ostane, če se mu le ponudi kakršnakoli prilika za beg; Spodnje Kalifornije pa vendar ne bo zapustil, ne da bi svoj delež zakopanega za- klada vzal s seboj ali da se ne bi prepričal, da je vsa zgodba samo pravljica. Polagoma pa se mu je kradda v preudarjanje še tretja misel; zmerom iz- nova je videl pred sabo »ubogo, malo stvarco«, ki jo je imel ujeta Escobar. Kakor je navada pri močnih možeh, je Kendrick gojil živo sočutje s sla- botnimi, a zdelo se mu je, da še svoj živ dan ni videl bitja, ki bi bilo manj doraslo svoji stiski kak- or ta mala Amerikanka.

»Najljubše bi mi bilo«, si je mislil, »prebiti se do meje, zbornati kakšnih dvajset čvrstih, pogumnih fantov, kakor vihar planiti na to druhal, obraču- nati z njo in rešiti malo Gordonovo domov. Če le ne bi bilo tako proketo daleč...«

Kulturni pregled

Beneška Biennale

Benetke: Kampanile, Markova cerkev, doževa palača, Ponte dei sospiri, gondole, tučji, fotografiji in golobi.

Toda jaz sem se namenil pisati o Bien- nali.

Grem po obrežju degli Schiavoni v »Giar- dino pubblico«, kjer so zgrajeni paviljoni raznih narodov.

Najbolje so kajpak zastopani Italija- ni. Njihova razstava je zares representa- tivna in nudi pravi pregled vseh naporov italijanske likovne umetnosti zadnjih dveh let in moderne umetnosti sploh. Za večino drugih narodov tega ne moremo reči. Po- sebno slabo sta zastopani Švica in Grška, ki zapuščata za zastavljenih delih vtis po- polne likovne onemoglosti.

V ogromnem italijanskem paviljonu je nameščena tudi internacionalna razstava pokrajinarstva devetnajstega stoletja. Tu vidiš, da je XIX. stol. prav za prav rojstna doba sodobnega krajinarstva. Iz mračnih, deloma žanrskih pokrajin, ki so bile izde- lane povečini še v ateljejih, se razvije svetlo slikarstvo: slikar se postavi v naravo ter jo upodablja v vseh njenih spremenljivo- stih. Tu naletiš na slavna imena, ki so tes- no zvezana z modernim slikarstvom, kakor n. pr.: Constable, Courbet, Corot, Renoir, Cezanne, Gauguin, Pissarro, Monet, Manet itd.

Nekakšno senzacijo v italijanskem pavi- ljonu tvori razstava italijanskih futuristov, ki nosi še posebno oznako: »Aeropittura«. Plamteč uvod v katalogu je tem slikarjem, ki se imenujejo »Futuristi aeropittori d'A- frica e Spagna«, napisal ustanovitelj fu- turizma literat-futurist Marinetti. S tiho skepso preletiš dvorane, v katerih visijo pla- katsko-kričave slike, ki s kričavo vsiljivost- jo glorificirajo vojna dejanja. Na neki sliki se vidi krdo nagih in neoboroženih Abe- nincev, ki v paničnem strahu pred granata- mi beže na vse strani. Učinek slike je pov- sem nasproten temu, kar želi »umetnik«.

V centralnih prostorih italijanskega pa- viljona so vdolane freske in reliefi raznih italijanskih umetnikov. Na freskah, ki de- lujejo mirno in dekorativno, prevladuje vpliv zgodnjih slikarjev Giotta, Masolina, Masaccia itd. Na desno se vrste prostori z deli sodobnih italijanskih slikarjev, na- vezanih po večini na svojo veliko in slavno tradicijo. Presegajo bi namen teh mojih impresij, da bi se spuščal v podrobnejša razmotrivanja o posameznikih. Navedem naj samo nekatera imena, ki predstavljajo višek sodobnega italijanskega slikarstva: Carena, Casoratti, Pozzi, Vagnetti, Gau- denzi, Severini, Conti, Fozzi. Klasična umer- jenost v kompoziciji in barvi je oplojena z modernim francoskim slikarstvom. Pose- ben studij zaslužita italijansko kiparstvo in grafika, ki sta tudi odlično zastopana na tej razstavi.

Prvi paviljon na levi pri vstopu je špan- ski. Z nekim čudnim občutjem stopiš vanj in pri vstopu te pozdravi velika slika, ki predstavlja generala Franca, hrabro in ju- naško stoječega na platnu pred mračnim in pretečnim ozadjem.

V glavnih dvorani so slike nekdanj slavne- ga Ignacija Zuloage, ki je pa kljub vsem pomislekom, kakor jih ima človek spričo njegovih slik, dobil letošnjo prvo nagrado. Dela ostalih slikarjev se ne dvigajo nad povprečnost. Odlični pa so kiparji s svoji- mi koloriranimi figurami, ki spominjajo na Montanessa, Hernandeza in druge stare špance.

Zelo dobro se je predstavila Belgija. Od vseh dominira Paulus Pierre s svojimi meunierjevsko mračnimi krajinami indu- strijskih krajev Belgije. Dalje slede Opce- mer z velikimi in virtuoznimi portreti, De- vos Leon, ki spominja na Vlaincka, in Jules de Bruyckere, ki ima odlične aqua- forte.

Češkoslovaška je slabo zastopana. Francozi predstavljajo retrospektivne razstave Renoirja, Laprade in Lebasqua, ki pa niso najboljše zastopani. Živobarvni Roussel učinkuje ponekod kakor kičasta razglednica.

Izmed angleških slikarjev dominira- ta primitivci Wood Christoplar in Spencer Stanley, zastopnik nekakšnega konstruk- tivnega ekspresionizma. Prvi spominja po- nekod na primitivno slikarstvo cinika Rousseauja. Dobro sta zastopana grafika in knjižna ilustracija. Kiparji razstavljajo predvsem portrete.

Amerika. Če preletimo paviljon ame- riške umetnosti, opazimo, da ima ta neke skupne črte z umetnostjo Egipta in delno tudi Anglije. Neka ekstatičnost snovi, ujeta v trde in konstruktivne forme, ki so nam včas po svoji racionalni deformiranosti tuje.

Nemčija. Iznad mogočnega portala visita dve zastavi s kljukastim križem. V dvorani vis-a-vis vstopu pa stoji bista »po- krovitelja in reformatorja« nemške umet- nosti Hitlerja. Nikake »entartete Kunst« ni na tej razstavi. Vse je lepo in solidno napravljeno. Z vsake slike gleda kakšen

star mojster: Altdorfer, Dürer, Runge, Moritz von Schwind, Lenbach ali pa kdo drug. Nemci so imeli v 19. stol. dva velika si- likarja Leiba in Hansa von Marreja. Čudno, da si teh dveh nihče ne vzame za vzor. Ne- ka akademska in formalna okostenelost preti nemški umetnosti zdaj, ko ni več »en- tartet«.

Madžarska. Nasproti vstopu je velika slika na pločevini. Kromanje kraja Stefa- na, delo odličnega zgodovinskega slikarja Abe Novaka, avtorja slikarji v madžar- skem razstavnem paviljonu v Parizu. Tu so razstavljene skice za paviljon v Parizu in že po teh je mogoče sklepati na ogrom- no, vprav vi. tuozno spretnost tega tempe- ramentnega in duhovitega stenskega si- likarja.

Danska je zastopana predvsem po Nielsu Larsenu. Holandska po Tooro- pu (nekdanjem religiozno mističnem si- li-

vita. Dialog je neprisljen, domač, ljudski, komika zmerom vendar pa nudi diletan- skemu igralcu dovolj prilike za uveljavlje- nje. Nekoč so naši diletantski odri živeji od samih prevodov, danes že začenja v nji- hovih vrstah nastajati domača proizvodnja. Ni mogoče reči, da bi Koržetov »Čigav je grunt?« zaostajal za nekaterim uvoženim dramatskim blagom te vrste. Zategadelj se utegne še večkrat pojaviti na podeželskih odrih. — Ana Wambrechtsamerjeva je za- nimiva avtorica že po svoji življenjski uso- di. Da je nemškega pokolenja pričuje njen primek, rodila pa se je v popolnoma slo- venskem kraju in se je v njem za vse živ- ljenje napila ljubezni do domače zemlje. Starši so jo vzgojili v nemškem jeziku, vse nemške šole pa ji niso dale izrazito nemške- ga duha. Kot sodelavka »Cillier Zeitung«, »Tagespost« in »Heimgarten« je ta av- strijska poštarica (roj. 1897, umrla 1933) najrajši obravnavala zgodovinske in nardo- pisne motive s slovenskih tal. Spisala je veliki zgodovinski roman »Heute Grafen von Cilly und nimmermehr«. Njen nedokončan roman »Reinhold der Grenzer« kaže, da se jo hotela pogolbiti tudi v problem obmej- nega človeka, ki raste med dvema kultu-

R A D I O

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobiti v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VALE«, Ljubljana, Knafljeva ul. 5.

Petek, 5. avgusta

Ljubljana 12: Iz naše domovine (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Deset minut za planince (dr. A. Mrak). — 20: Plošče. — 20.10: Potreba izobrazbe gospodinskih pomočnic (ga. V. Kraigherjeva). — 20.30: Prenos simfonične- ga koncerta iz Rogoške Slatine. — 22: Na- povedi, poročila. — 22.15: Angleške plošče.

Sobota, 6. avgusta

Ljubljana 12: Vožnja neznanokam (plo- šče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 18: Vesel delopust (Ra- dijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslu- šalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: VIII. večer muzikomedijantov. — 22: Na- povedi, poročila. — 22.15: Za dober konec

igra Radijski orkester. — 23: Esperantska poročila.

Beograd 17.15: Operetne pesmi. — 20: Narodne pesmi. — 21: Orkestralni koncert. — 22.15: Lahka glasba. — Zagreb 20: Zvočna igra. — 20.30: Operetni dueti. — 21: Godba na pihala. — 22.20: Lahka in ples- na muzika. — Praga 20.05: Lahka glasba. — 20.45: Zvočna igra. — 22.15: Plošče in ples. — Varšava 21.10: Pester glasbeni spored. — 22: Lahka godba in ples. — So- fija 17: Komorna, lahka in plesna muzika. — 19.30: Plošče. — 20: Skladbe za čelo. — 20.55: Plošče. — 21.45: Pester spored. — Dunaj 10.30: Kmečka glasba. — 12: Kon- cert orkestra. — 15: Veselo popoldne. — 18: Koncert vojaške godbe. — 19: Mešani zbor in duet harmonik. — 20.10: Glasbeno potovanje med meridiani. — 22.40: Lahka in plesna muzika. — Berlin 19: Operna gla- sba. — 20.10: Plesni večer. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — München 19: Vojaška godba. — 20: Pester sobotni spored. — 22.30: V plesnem ritmu. — 24: Polnočni koncert in zabava. — Stuttgart 19.15: Novi plesni komadi. — 20.10: Pester glasbeni spored. — 24: Godba za ples.

Bodite brez skrbi s

filmom za boljše posnetke!

27°

karju, ki je iz svoje linearno dekorativne smeri prešel v nekako »novo stvarnost«. Poljsko zastopa Olga Boznanska (pa- riška šola), Rumunijo pa odlični por- tretist Stoescu Eustahij.

Jugoslavija je sorazmerno dobro predstavljena, čeprav ne tako, kakor bi lahko bila. Pogrešamo predvsem Meštrovi- ča. Od kiparjev razstavljajo samo Rosandi- ča, ki je izrazil Meštrovičev epigon. Najboljši je tam, kjer skuša biti naraven; kjer pa stilizira in posnema Meštroviča, kakor n. pr. v velikem Kristu in reliefih, je zaradi svoje neokuzne in pretirane deformirano- sti nemogoč. Izmed slikarjev razstavljajo: Babič, Becić, Milanović, Dobrovič in Jama. Zdi se, da so pri izboru razstavilcev gla- dali predvsem na stara, že renomirana imena. Slovenski impresionizem bi misli- mo, namesto Jame boljše zastopal Jakopič.

V splošnem letošnja Biennale ne more nuditi pregleda vsega najboljšega, kar se dandanes na svetu ustvarja. Večina držav je pomanjkljivo zastopanih, tako da o kak- šnem intenzivnem medsebojnem tekmoval- nju narodov ne more biti besede.

France Mihelič

Zapiski

Dve slovenski ljudski igri. Naši ljudski odri so dobili v zadnjem času dve izvirni knjižici: Vinko Korže je izdal v Maribo- ru kmečko komedijo v treh dejanjih »Či- gav je grunt?« Prostovoljna gasilska četa na Planini pri Sevnici pa je izdala zgodo- vinsko igro Ane Wambrechtsamerje- ve »Za staro pravdo«. Koržetova kome- dija »Čigav je grunt?« je bila ponovno upri- zorjena z uspehom, ki že sam pričuje, da ima neke odrske vrline in da ustreza ob- zoru svojega občinstva. Komedija je prire- jena v preprosti dramatski tehniki, saj je delo avtorja, ki je zrasel z diletantskimi odri in se pri njih naučil osnovnih pravil dramatskega oblikovanja. Snov je vzeta iz vsakdanjega kmečkega življenja; ne zaplet in ne razplet dejanja ne preenečata po ni- čemer novem, vendar sta po svoje učinko-

rama — bil je to pisateljičin intimni in živ- ljensko važni problem, ki ga še sama ni mogla rešiti. Ana Wambrechtsamerjeva je spisala »Kroniko trga Planina« in prevedla v nemščino Zupančičevo »Veroniko Deseni- ško« in Novačanovega »Hermana Celjske- ga«, vse to pa je žal ostalo v rokopisu. Ob peti obletnici svoje »Anike« so sedaj Pla- ninčani izdali v priredbi prof. Nika Kureta njeno zgodovinsko igro »Za staro pravdo«. To igro je Wambrechtsamerjeva spisala v slovenščini, kakor je napisala slovenski dve novelici. Kako težavna je naloga, ki si jo je zastavila, pričujejo že poskusi drugih avtorjev, katere je zamikala doba kmečkih bojev. Tu je lahko edini Bratko Kreft s svojo obsežno dramatsko kulturo in s svo- jim ostrim pogledom za zgodovinsko stvar- nost ustvaril delo, ki vsaj v glavnem pre- pričuje, Wambrechtsamerjeva je imela kaj- pak skromnejše namene in njena romanti- na zasnovna jo je že sama po sebi ovirala pri pravilnem oblikovanju snovi. Prof. Ku- ret je njeno igro v marsičem predelal in ji dal obliko, s katero utegne na diletantskih odrih doseči svoj namen. Čisti dobiček knjižne izdaje »Za staro pravdo« joena iz- vodov 12 din) je namenjen za Gasilski dom na Planini pri Sevnici.

Pregled sodobne rumunske literature vse- buje pravkar izšla knjiga »Panorama de la Littérature roumaine contemporaine«, delo B. Munteana, ki je izšla pri Édi- tions du Sagittaire v Parizu.

Nov življenjski Aristida Branda, politi- ka srečne dobe pred današnjo veliko evrop- sko krizo, je spisal Georges Suarez (»Bri- anda«, izdal Plon v Parizu). Avtor je svoje biografske sposobnosti izpikal že prej s študijo o Clemenceauju.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

ZAHVALA

Za številne izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi našega ljubljenežnega očeta, starega očeta, tasta, gospoda

Leopolda Tratnika

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo.

Predvsem se zahvaljujemo preč. duhovščini za spremstvo pri pogrebu in tolažbo med boleznijo, sorodnikom, darovalcem vencev in cvetja, gasilskim četam in žalskemu Sokolu za častno spremstvo, pevskega društva za gan- ljive žalostinke pod vodstvom g. Rajka Vrečarja, obč. odboru, g. podžupanu Vilku Senicu za nagrobni govor, zdravnikoma g. dr. Flajsju in g. dr. Loč- niškiju za požrtvovalno pomoč med boleznijo ter vsem, ki so draga pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zg. Ložnica, Litija, Zalec, dne 3. avgusta 1933.

Žalujoče rodbine: TRATNIK—VIZOVIŠEK.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da je naša dobra mati, stara mati in prababica

Matilda Jelenec

rojena PLANINEC

VDOVA PO NADUČITELJU

dne 3. avgusta t. l. ob 10. uri zvečer v 73. letu svojega skrbni polnega življenja po dolgi in mučni boleznijo mirno umrla.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 6. t. m. ob 2. uri popoldne izpred mrliške veže obce bolnice v Ljubljani, od koder bo prepeljana v šmihel pri Novem mestu, kjer bo ob 4. uri popoldne položena ob stran svojega moža k večnemu počitku.

Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin.

V LJUBLJANI, 3. avgusta 1933.

CELESTIN, MARICA, JOŽE, TILKA, BOŽENA, otroci;
LJULJA in KRISTA, sinovi; ANTON MUCHA, DANILO
PIRC, zeta; BOŽENA por. DOUGAN, ALENKA, METKA,
vnukinja; PETER in TOMA2, pravnuka.

f

Umri je naš ljubi oče, gospod

MILAN
BLEIWEIS-TRSTENIŠKI
ART. POLKOVNIK V POKOJU

Pogreb bo v soboto, dne 6. avgusta 1933 ob pol 6. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 4. avgusta 1933.

Žalujoča rodbina:
Bleiweis-Trsteniška

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge à 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvigljene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1933 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

MALI OGLASI

Službo dobi

Milajo gospodično
z znanjem nemščine iščem za dopoldanske ure k 2 otrokoma. Salom. Vena, Gradšče 4. 18209-1

Pekovskega pomočnika

za vsa dela sprejme takoj Stanko Franc, Šmarjanska cesta, Ljubljana. 18206-1

Šoferja

za avtomobil sprejme, Poriz se Tratar, Predovičeva ul. 12. Nedeljo dopoldan. 18233-1

Gospodično

k otrokom travo, inteligentno, snazno, iščem za Kranj. Ponudbe z navedbo zahtev, izobrazbe in pričeval na ogl. odd. Jutra pod »Ljubeznava«. 18190-1

Trg. pomočnik

pomoč št. 2, z najmanj 2-letno službeno dobo, sprejem v službo. Poštenost pogoj. Kavcija do 4000 din. Služba stalna. Takojšnje ponudbe: Albert Hribar, pri Ljudmili Taus, Trbovlje 1, št. 78. 18191-1

Samostojno kuharico

za gostilno sprejme takoj. Sv. Petra c. 43. 18225-1

18 letno dekle

pridejo in pošteno, za vsa hišna dela, takoj sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18221-1

Službe išče

1.000 din dobi tisti, ki mi preskrbi službo tovarniškega delavca ali služ. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Lepa nagrada«. 18208-2

Strojinik

30 let star, trezen, z odličnimi spricčevali in večletno prakso, izvršuje vsa popravila samostojno, išče službo. Ostala pojasnila pisмено ali ustmeno. Ponudbe poslati pod »Strojinika« na ogl. odd. Jutra. 18213-2

Prodaj

Radi selitve
prodajam popolnoma novo damsko kolo, star papir in cunj (filike). Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18198-6

Kočija

dobro ohranjena, po nizki ceni prodajam. Modic, Bloska polica 3 pri Rakcu. 18194-6

Glasbila

Klavir
kratek, rujav Stelzhammer, zelo dobro ohranjen, prodajam zaradi pomanjkanja prostora. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18069-26

Dve National blagajni

klavirsko harmoniko, gramofon, dva fotoparata, — prodaja po izvanredno ugodni ceni Ostržnik, trgovina, Pasaja, Nebotičnik. 18223-26

Auto, moto

Kupim motocikel
200—350 ccm, dobro ohranjen. Ponudbe na podružnico Jutra v Novem mestu pod »Motore«. 18214-10

V najem

Gostilno
vzajem takoj v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hitri dogovori«. 18234-17

Lokali

Lokal za obrtnika
oddan za 15. avgust. na Sv. Petra c. 43, dvorišče. 18224-19

Stanovanje

Solnčno stanovanje
dvosobno, s pritliklani, mansardno, poceni oddan 1. novembra. Kocenova 11. 18204-21

Dvosob. stanovanje

prečiščeno, z razgledom na Ljubljano, oddan. Stari trg 24, I. Poizve se II. nad. stropje g. Smolec. 18201-21

Stanovanje 3 sob

lepo in eno 2 sob, oddan za november v Tavčarjevi ulici 3. 18218-21

Trisobno stanovanje

solnčno, južna lega, v I. nadst., oddan na Cesti 29. oktobra (Rimski cesti) št. 23. za 1. november t. l. 18222-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritliklani, I. nadstropje v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posetnikov, Salendrova 6. 18136-21

Stanovanja

Eno ali dvosobno stanovanje
iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dve osebie«. 18212-21a

Sobo odda

Solnčno sobo
lepo, oddan z vso opremo stalnemu gospodu. Kopalnica na razpolago. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18174-23

Dvignite v oglasnem oddelku dospelje ponudbe.

Boljša. Boljša moč. Brivica na Gor. Cimperj. Delaven zastopnik. Dobičkanosen 155, Ekspert, Gospodinja 623, Harmonija, Izven Ljubljane, Kotel, Kavcija 51, Lesna industrija, Mirno, Moderno, Mlad trgovec, Mlajši, Mirna 49, Močan in zdrav, Marljav, Novo, Nov dom, Najraje v vili, Oskaba, Oprema, Organizator, Provizija 34, Preproga 10, Rose Marie, Restavracija, Samska, Spretna moč, Stalen, Srečno, Siguren plačnik, Trezen šofer 100, Trgovina, Takoj nastop, Ugodno 77, Vrtinarija, Za takoj, 15.000, I. nadstropje, 700.

Sobe išče

Opremljeno sobico
iščem takoj. V trgovini Sv. Petra cesta 30. 18236-23a

Dijaške sobe

2 dijakinji
trg akad. iščeta stanovanje z vso opremo po zmerni ceni v Ljubljani. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Nemška konverzacija«. 18229-22

Informacije

Išče se Matijo Zupancič iz Dobindola, Toplice, Novo mesto, lesnega manipulanta, živčnega neznanja, kateremu je umrla mati. Bobnar Anton, svak. 18200-31

Živali

Javna dražba
6. avgusta ob 15. uri se prodaja potom javne dražbe koža belega severnega medveda v pisarni odvetnika Kornhauserja, Tavčarjeva ulica št. 3. 18203-32

Dražbe

Udomačeno srnico
krasno, ki sliči na ime »Mikie« in dva krasna angora zajca, prodajam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18189-27

Dopisi

»Rembrandt Celje«
od 9. 8. dalje sem odsoten. 21.—22. se vidimo! Javi se! Lisca. 18231-24

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

MOTORNIA KOLESA

od 100 do 600 ccm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

Din 60.—

znaša mesečno odplačevanje za znameniti orig. »ARDA« otroški voziček. — Brezplačen katalog z največjo izbero v državi in zajamčeno najnižjimi cenami, ker jih kupite naravnost od izdelovalca. — Prevoz do vas plačamo mi.

»ARDA« - Beograd, Palmotičeva 12.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Iz življenja na deželi

Iz Krškega

kr—Kriminal. V teku enega tedna je prišla sodna komisija iz Brežic na Videm nič manj kakor trikrat, vsakokrat zaradi raztelesenja. Prvič je šlo za 6mesečen plod, ki ga je neka dekla zakopala na Anovcu, a je prišla stvar na dan zaradi njenega obolenja. Neka druga ženska je prav tako 6mesečen plod vrgla v stranisce in je to prišlo na ušesa oblastvom po ljudski govorici. Tretje raztelesenje pa je opravil zdravnik dr. Jože Bogataj z Vidma 2. t. m. na trupu moškega, ki je bil že mrtev najden na železniškem tiru, nedaleč od Starega grada.

kr—Gasilski dan na Krškem polju. Gasilska četa v Vel. Podlogu se vneto pripravila na svoj praznik in nedeljo 7. t. m. popoldne, ko bo poleg že obstoječega doma otvorila lepo dvorano, kakršne menda ni v vsej Dolenjski. Omenjena četa je sploh zelo delavna. Potrebo ustanovitve gasilne čete sredi obširnega Krškega polja je spoznal predvsem g. Pavec Janez, posestnik v Vel. Podlogu, ki je pridobil za sodelovanje še danes agilne gasilske delavce gg. Meniča Franca, Longota Avgusta, Jamnika Jožeta in Rihlja Alojza. Ob zglednem razumevanju domačega prebivalstva dosega četa lepe uspehe. Ta četa je bila v svojem okolišu prva, ki si je nabavila brizgalno in je na Krškem polju prva, krstila motoriko. Leta 1931. si je zgradila ličen Gasilski dom, letos pa dozdala 20 m dolgo in 10 m široko dvorano, ki bo služila prosvetnemu delu agilnega članstva. Slavnost otvoritve bo združena z župnim zletom.

Iz Slovenjega Gradca

sg—Odhod kolonije petrovgrajskega Rdečega križa. Nazaj v Petrovgrad je odpotovala kolonija Rdečega križa, ki je prebivala v Slovenjem Gradcu ves mesec julij. Kolonija je štela 47 oseb in je prišla v Slovenj Gradec pod vodstvom funkcionarjev petrovgrajskega Rdečega križa. Nastanjena je bila v prostorih osnovne šole. Mladi petrovgrajski dijaki so nam bili prav simpatični. Upamo, da so se dovolj naučili našega svežega zraka, hribov in vode in da jih bomo prihodnje leto spet pozdravili v naši sredini.

Iz Ljutomer

lj—Izvoz jabolk se je te dni začel. Odšli so prvi vagoni zgodnjega sadja na Českoslovaško in v Nemčijo. Cena je ugodnejša ko lani in se giblje med 1.50 in 2 din za kg. Novi predpisi za izvoznike nekoliko otežujejo poslovanje, so pa v interesu naše sadne trgovine potrebni.

BREZNICA. Lansko leto sta bila po

službeni potrebi prestavljena iz Breznice v Prekmurje v Domanjševce splošno priljubljena učitelja Mokorel Viktor in njegova žena ga. Mara. Storjeni so bili kopraki, da bi se oba šolnika vrnila nazaj. Vsi starši so podpisali prošnjo na prosvetnega ministra, a se prošnji ni ugodilo. Zdaj odhaja iz Breznice upravitelj g. Clement Avgust, ki je na lastno prošnjo premeščen na Dobrovo pri Ljubljani. Dobili smo novega župnika g. dr. Arnejca iz Trstenika. Poleg vseh društev ga je sprejela tudi deputacija Sokola. G. župnik je dal izjavo, da bo nepristranski in v tem smislu ga je pozdravil tudi zastopnik Sokola.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti naše ljube mame

Terezije Mally

VDOVE PO NADUČITELJU

kakorkoli sočustvovali z nami, poklonili ventu in izkazali pokojnici poslednjo čast, iskrena hvala.

LJUBLJANA, 5. avgusta 1933.

ZALUJOČI OSTALI

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnice — Svetločistilnice

KLISEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Nena doma nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljani soproj in preljubi zlati oče, gospod

dr. IVAN KIMOVEC
ODVETNIK

Pogreb nepozabnega, dragega pokojnika bo v petek, dne 5. avgusta 1933 ob 5. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 3. avgusta 1933.

CECILIJA, soproga; JOLANDA in DEMETER, otroka ter vse ostalo sorodstvo.

»SLOGRAD«
SLOVENSKA GRADBENA IN INDUSTRIJSKA D. D. LJUBLJANA

JAVLJA TUŽNO VEST, DA JE DNE 4. AVGUSTA 1933. PREMINUL NJEN DOLGOLETNI, VELEZASLUŽNI

UPRAVNI SVETNIK IN ČLAN IZVRŠILNEGA ODBORA, GOSPOD

MILAN BLEIWEIS-TRSTENIŠKI
ART. POLKOVNIK V POK. IN REZ.

OHRANIMO MU ČASTEN IN TRAJEN SPOMIN!

LJUBLJANSKI SPORTNI KLUB

SPOROČA SVOJIM ČLANOM ŽALOSTNO VEST, DA JE DANES UMRL

NJEGOV ČLAN IN BIVŠI DOLGOLETNI ZASLUŽNI PREDSEDNIK, GOSPOD

MILAN BLEIWEIS-TRSTENIŠKI
POLKOVNIK V POK.

BLAGEGA POKOJNIKA SPREMIMO NA ZADNJI POTI V SOBOTO OB 17.30 IZ MRTVARNICE SPLOŠNE BOLNICE NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

LJUBLJANA, 4. AVGUSTA 1933.

O D B O R

ZAKLETI GRAD

Profesor, zakaj so naši žarki delovali na Horacija, na Mikija pa ne?

Tu gre za dve vrsti možganov. Aparat je treba izpopolniti tako, da bo deloval na oba.

Proučujte različne možganov.

Le kako, če nam pa niso na razpolago?

To je preprosta reč. Jaz vama ju bom ujel.

WALT DISNEY